

Werner Söderström Osakeyhtiön
NÄYTELMÄSARJA

52

HENRIK IBSEN

**RAKKAUDEN
KOMEDIA**

RAKKAUDEN KOMEDIA

Esittämisehdoista sovittava suomentajan kanssa.

Os. Rautalamppi.

HENRIK IBSEN

RAKKAUDEN KOMEDIA

(1862)

3-NÄYTÖKSINEN KOMEDIA

SUOMENTANUT

AARNI KOUTA

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
PORVOO

HEIKKI IISKIN

RAKKAUDEEN KOMEDIA

3-N/VÄLÖKSIEN KOMEDIA

PORVOOSSA WERNER SÖDERSTRÖM
OSAKEYHTIÖN KIRJAPAINOSSA 1915

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

HENKILÖT:

ROUVA HALM, virkamiehen leski.

SVANHILD, } hänen tyttäriään.
ANNA, }

FALK, nuori kirjailija,

LIND, jumaluusopin ylioppilas, } hänen asukkaitaan.

GULDSTAD, tukkukauppias.

STYVER, kopisti.

NEITI SKÄRE, hänen morsiamensa.

STRÅMAN, maalaispappi.

ROUVA STRÅMAN, hänen vaimonsa.

YLIOPPILAITA, VIERAITA, PERHEITÄ ja KIHLATUITA PAREJA.

PAPIN PERHEEN KAHDEKSAN TYTÄRTÄ.

NELJÄ TÄTIÄ, SISÄKKÖ, PALVELIJA, PALVELIJATTARIA.

(Tapahtuu r o u v a H a l m i n maakartanossa Drammensvejenin varrella.)

ENSIMMÄINEN NÄYTÖS.

Kaunis puutarha epäsäännöllisine, mutta aistikkaine laitteineen; taka-alalla vuono saarineen. Vasemmalla päärakenmus lasiseinäkuisteineen, ja sen yläpuolella avoin ullakko-ikkuna; oikealla etu-alalla avonainen huvimaja pöytineen ja penkkeineen. Voimakas iltavalaistus. Alkukesä; hedelmäpuut kukkivat.

Esiripun noustessa istuvat kuistilla ROUVA HALM ja ANNA tehden käsitöitä sekä NEITI SKÄRE kirja kädessään. Huvimajassa FALK, LIND, GULDSTAD ja STYVER; pöydällä punssikannu ja laseja. SVANHILD istuu yksin taka-alalla vuonon rannalla.

FALK

nousee, kohottaa lasinsa ja laulaa:

Riemun, leikin lempee paikka

puisto tää on paahtainen;

mitä siitä, syksy vaikka

murtaa toivot keväimen.

Ylläsi kuin valkosumu

häilyy kukat oksillaan, —

huomenna ne tuulen humu

siroitelkoon maailmaan.

HERROJEN KUORO.

Huomenna ne tuulen humu
siroitelkoon maailmaan.

FALK.

Miksi kesken kukoistusta
ajatella hedelmää?
Miks on mieles murheen-musta,
huokaat elon hyörinää?
Linnunpelätit miks soivat
päässä rumain riukujen?
Veikot hilpeet, linnut voivat
laulaa lailla tiukujen!

HERROJEN KUORO.

Veikot hilpeet, linnut voivat
laulaa lailla tiukujen!

FALK.

Suojasta miks kukkatarhain
karkoittaisit lintusen?
Suo sen viedä toivees parhain
palkaks sulo-laulujen.
Heelmä myöhäinen jos vaihtuu
lauluun, niin sa voitat vaan;
muista, että hetket haihtuu;
kohta halla hyytää maan.

HERROJEN KUORO.

Muista, että hetket haihtuu,
kohta halla hyytää maan.

FALK.

Tahdon elää, riemurinnoin
 laulaa, kunnes kuihtuu maa, —
 heittää sitten nuoruus-innoin,
 mi ol' kerran ihanaa!
 Portti auki; laiturille
 käykööt laumat nälkäiset;
 kukan taitoin; sama kelle
 jäävät kuolleet tähtehet!

HERROJEN KUORO.

Kukan taitoin; sama kelle
 jäävät kuolleet tähtehet!
He kilistävät ja tyhjentävät lasit.

FALK

naisille.

Kas tässä laulu, jota pyysitte; —
 ei juossut aatos, anteeks suokaa se.

GULDSTAD.

Vähät, kun soi ei vain se sorakielin.

NEITI SKÄRE

ympäriilleen katsoen.

Mut läksiköhän Svanhild lentohon —?
 Alussa kuunteli hän intomielin;
 nyt on hän poissa.

ANNA

osoittaa taka-alalle.

Ei, hän tuolla on.

ROUVA HALM

huoaten.

Ei koskaan käyttäydy hän muiden tavoin!

NEITI SKÄRE.

Anteeksi, herra Falk, mun mielein avoin,
niin — runollinen — laulu lopussaan
ei ollut kuin sai alku toivomaan.

STYVER.

Sovittaa helposti ois viimeisiin
säkeihin voinut vielä lisää hiukan.

FALK

kilistää hänen kanssaan.

Kuin kittiä puun syviin halkeemiin,
se kyllä kiillon saa, kun tekee tiukan.

STYVER

antamatta itseään häiritä.

Se hyvin käy; ma kokemuksestain
sen tiedän.

GULDSTAD.

Tekin runotarten miesi?

NEITI SKÄRE.

Armaani? Kautta taivaan!

STYVER.

Hiukan vain.

NEITI SKÄRE
naisille.

Romanttinen hän on.

ROUVA HALM.

Niin huhu tiesi!

STYVER.

En enää; pitkät ajat on jo siitä.

FALK.

Ei romantiikan kiilto kauan riitä.

Mut ennen siis —?

STYVER.

Kun rakastunut ma
viel' olin.

FALK.

Ehtikö jo sammua
sun lemmeikkios? vähänpä se kesti!

STYVER.

Olenhan kihloissa nyt julkisesti;
se paljon enemmän on mielestäni!

FALK.

Oot aivan oikeassa, ystäväni!
Suur edistys on tapahtunut varmasti,
kun lemmityks' se käy, mi ennen armasti.

STYVER

muinaisille muistoille suloisesti hymyillen.
Mitenkä outoa, kun muisto palaa
menneeseen aikaan! Tokko uskotkaan?

Falkin puoleen kääntyen.

on siitä seitsemän nyt vuotta vaan,
kun konttorissa runoja tein salaa.

FALK.

Sa? Pulpetillas?

STYVER.

Luona pöydän parhaan.

GULDSTAD

naputtaa lasiinsa.

Vait, älkää johtako nyt häntä harhaan.

STYVER.

Vapaana varsinkin ma iltaisin
runoja suuret määrät kirjoitin,
viis, kuuskin liuskaa ilman lepoa!

FALK.

Kun potkaisit vain runohepoa,
se laukkaan läks —

STYVER.

Oi' yhtä hyvää sille
paperi leimaton ja leimattu.

FALK.

Ain' yhtä hyvin sujui runoilu?
Mut kuinka löysit laulun temppeleille?

STYVER.

Avulla lemmen, kuinka sanoisin!

Hän mulle temppeleihin pääsyn takas,
jost' tuli lemmittyäni myöhemmin,
mut silloin oli —

FALK.

Ainoastaan r a k a s.

STYVER

jatkaen.

Niin kumma aika; unhoon joutui laki;
t u n n e l m a a yksinomaan kynä haki
juostessaan paperilla rapisten,
soi ilmassa kuin sävel vapisten; —
ja vihdoin lähetin ma kirjehen
hänelle — hän —

FALK.

Jonk' olet sulhanen.

STYVER.

Häneltä saapui heti vastaus;
täys selvyys, — hyväksytty hakemus!

FALK.

Ja — luona pulpettis sa kasvoit heti;
kuivalle maalle poika lempens veti!

STYVER.

Tietysti.

FALK.

Siihen päättyi runo-virkas?

STYVER.

Sen koommin tarvetta en tuntenut;

samassa kuivi laulun lähde kirkas;
 myöhemmin joskus olen kokeillut,
 mut synny ei vain riviäkään enää,
 rupeevat soinnut tekemään nyt tenää,
 en ymmärtää voi, minkä takia
 ei synny r u n o a, vaan l a k i a.

GULDSTAD

kilistäen hänen kanssaan.

Mies silti ootte, kautta kunniain!

Falkille.

Te luulette, ett' Teitä varten vain
 on valmistettu onnen virran pursi;
 mut varokaa, tuo matka monen mursi.
 Ma laulustanne väittää tohdi en
 se runollinen onko kaikin puolin.
 Mut moraaliltaan, muusta vähät huolin,
 se tosiaan on a l a - a r v o i n e n .
 Millaista taloutta oisikaan,
 kun kaikki linnut vapahasti saisi
 hedelmänalut syödä oksiltaan;
 kun karja puistosta saisi laidunmaan,
 kun lehmät, lampaat täällä taivaltaisi?
 Ens kevännä ois täällä ihanaa!

FALK

nousee.

Ens, tulevainen! Kuinka painostaa
 tuon »tulevainen» sanan velto aate,
 se riemun-rikkaalle on mieronvaate!
 Jos kielen valtiaana olla saisin

hetkenkin, sielusta ja mielestä
armotta sanan tuon ma karkoittaisin
kuin x:än, z:an kirjakielestä.

STYVER.

Sanassa toiveen pahaa en ma nää.

FALK.

Jumalan kauniin maan se pimentää.
»Seuraava rakkautemme», »emäntämme»,
»ens eine», »tulevainen elämämme», —
syy on tuon aatteen, opin varovaisen,
se riemun lapsest' tekee mierolaisen.
Elomme turmelee se kokonaan,
se surmaa nautintomme lyhven hetken;
et rauhaan pääse jälkeen päivän retken,
venheesi kiittää rantaan »seuraavaan»;
levähtää sittenkään ken vielä tohti?
Ei, riennä eelleen »seuraavaa» vain kohti.
Näin rauhatonna halki elon jatka, —
ties päättyykö ees tuollapuolen matka.

ROUVA HALM.

Hyi, herra Falk, ei puhua saa noin!

ANNA

ajatuksiinsa vaipuneena.

Sanansa hyvin ymmärtää ma voin;
puheessaan paljon totuutta on varmaan.

NEITI SKÄRE

huolestuneena.

Rakkaani moista kuuntelemaan toin,

hän hullummaks vain käy. — Oi, ääntä armaan
kuuletko, Styver; joudu!

STYVER

piippuaan puhdistellen.

Paikalla.

GULDSTAD

Falkille.

Ei haittaa varovaisuus, puhetta
kuunnelkaa miehen kokeneen ja harmaan;
aatelkaa vain, jos laulun loisitte
Te tänään, tokkopahan voisitte
työhönne käyttää koko varaston,
mi Teillä runouden kultaa on,
huomenna työpö-tyhjä oisitte,
kun uutta l u o v a n n e taas soisitte; —
kimppuunne saisitte vain arvostelun.

FALK.

Siit' tokkohan on nostajaksi melun;
sovussa samaa tietä rinnakkain
astuisin kera arvostelijain.

Keskeyttäen ja toiseen asiaan siirtyen.
Mut, Lind, mik' on sun? Älä murjottain
noin istu, ole iloinen ja vapaa;
tutkitko rakennuksen tekotapaa?

LIND

havahtuu ajatuksistaan.

Miks niin?

FALK.

Pois silmiäs et tuolta saa,

ne parvekkeelle yhä tuijottaa.
 Kaarrokset laajat lasiseinä-kuistin
 vieneetkö sulta ovat mielen, muistin?
 Uurrettu ovenlukko taitehikas,
 talonko pääty, koristeista rikas?
 Syy niidenkö, tää sun ei ole vikas?

LIND

säteilevän näköisenä.

Erehdyt; syleilee mua e lo kuuma.
 En muuta vaadi, nykyisyyden huuma
 mun mielein täyttää. On kuin helmaani
 maailman kaikki aarteet tulvisi!
 Laulusta riemun kiitos, ystäväni;
 sen kirjoitit kuin sydänverelläni!

*Kohottaa lasinsa vaihtaen Annan kanssa katseen, jota
 toiset eivät huomaa.*

Ma tuoksuvaisen kukan maljan juon,
 hedelmät kernaasti ma muille suon!

Juo pohjaan.

FALK

*katso häneen yllätettynä ja liikutettuna, mutta pakot-
 tautuu keveään äänilajiin.*

Arvoisat naiset, tähän uutta on!
 Lind kääntynyt on yhteen uskohon.
 Mies eilen virsikirja käissä kävi,
 nyt runorumpua hän päristävi. —
 Arvellaan synnyinlahjaks laulunhenki;
 mut armotta saa arki-ihminenki,
 kuin syöttö-hanhi, lihoakseen vaan

runonkin roskaa niellä toisinaan,
 niin että, sisukset jos kaivetaan
 esille, niin ne tihkuu suurien
 sanojen ihraa, rasvaa runojen.

Lindille.

Sua kiitän muutoin, pyrintös on oivat;
 yhdessä kantelemme vasta soivat.

NEITI SKÄRE.

Kai hyvin, herra Falk, nyt sujuu työ?
 Maaseudun rauha, — siimes kukkatarhain,
 se eikö runoniekkan paikka parhain — —

ROUVA HALM

hymyillen.

Mies muut' ei tee kuin vetelehtii, syö.

NEITI SKÄRE.

Emännän saatuanne rouva Halmista,
 ma luulin, että syntynyt ois valmista.

Osoittaa oikealle.

Tuo pieni huvimaja kätkössään,
 sen sopivampaa liekki ensinkään;
 se eikö henkeä saa heräämään — —

FALK

menee kuistille ja nojautuu kaidetta vasten.

Sokaiskaa silmät, syöskää minut vaivaan,
 niin laulan valkeudesta vapaan taivaan.
 Minulle hankkikaa ees lainaks muru,
 tuimimmat tuskat, lannistava suru,

niin riemulaulu huulillani soisi.
 Mut parhainta, jos hankkia ken voisi
 minulle naisen, jota jumaloisi
 mun henkein. Rukoillut oon sitä aina,
 mut yhä viipyy taivaan kallein laina.

NEITI SKÄRE.

Tuo puhe säädytönt' on!

ROUVA HALM.

Liiankin!

FALK.

Oi älkää luulko, että kulkisin
 ma tyhjää liehakoiden lemmen vuoksi;
 keskellä riemun ikivarjoihin
 hän lähteä sais jumalainsa luoksi.
 Henkistä harjoitusta kaipaam ma,
 ois tässä tarpeeks voimistelua.

SVANHILD

*on edellisten vuorosanojen aikana lähestynyt; seisoo nyt
 ihan Falkin vieressä ja sanoo varmasti, vaikkakin äänes-
 sään leikillinen sävy:*

Ma anon, että taivas Teille antaa
 tuon osan; — mutta olkaa silloin mies.

FALK

on kääntynyt yllätettyinä.

Ah, neiti Svanhild! — Tahdon kaikki kantaa.
 Mut täysin luottaa voiko, Herra ties,
 ett' anomuksenne on oikein tehoova?

Vain mairitusta, nähkääs, kuulee Jehoova.
 On Teillä luja tahto, riistää voi
 se rauhan, jonka tyyni tunto soi;
 mut tärkein usko on, mi kapinoi
 ei vastaan.

SVANHILD

puoleksi leikillään ja totisena.

Murhettanne varrotkaa vain,
 mi hyytäin käy kautt' elon kenttäin aavain, —
 yöt, päivät jäytää lailla sielun soiman.
 Te silloin tunnette mun uskoin voiman.

Lähtee naisten joukkoon.

ROUVA HALM

hillitysti.

Te ette sovuss' elä milloinkaan.

Nyt herra Falk on varmaan vihoissaan.

*Jatkaa hiljaista ja kehoittavaa puhettaan. Neiti Skäre
 sekaantuu keskusteluun. Svanhild seisoo kylmänä ja
 äänettömänä.*

FALK

*menee hiukan aikaa hiljaa mietittyään huvimajaan ja
 puhuu itseksensä:*

Varmuuden minkä katseessansa näinkään.

Mut voinko luottaa hänen uskoonsa,
 ett' taivas tahtoo —

GULDSTAD.

Ette sinnepäinkään!

Niin ei lie taivas poissa suunnilta,

se että moiset hupsut toiveet täyttäis.
 Parempi ois, jos herrat nerot käyttäis
 liikettä ruumiin hiukan hyväkseen.
 Te päivät pitkät päilyntää vain veen
 katsotte; pilkkokaa ees polttopuita,
 niin hassun-oikkujanne kirotuita
 ei Teillä parin viikon päästä lie,
 siit' olen vallan varma, hitto vie.

FALK.

Tienhaarass' seison nyt kuin aasi ihan;
 mua henki kutsuu, viittoo viehkeys lihan;
 mi viisaint' ensin valikoida ois.

GULDSTAD

kaataessaan laseihin.

Pien naukku vain, se harmit huuhtoo pois.

ROUVA HALM

katsoo kelloaan.

Jo kahdeksan; on aika kohta lässä,
 pian pappi perheineen voi olla tässä.

Nousee ja rupee järjestämään parvekkeella.

FALK.

Tännekkö pappi?

NEITI SKÄRE.

Päästä tuokion!

ROUVA HALM.

Kerroinhan, että luottaa tulohon —

ANNA.

Mut herra Falk ol' poissa silloin juuri.

ROUVA HALM.

Niin oikein. Älkää olko onneton;
tulonsa kaikille on riemu suuri.

FALK.

Mut ken hän on, tuo tuoja riemun taimen?

ROUVA HALM.

Rovasti Stråman, kuulu sielunpaimen.

FALK.

Hereille nimi muistini nyt sai,
suurkäräjille valittu on kai
hän hyödyttämään kansaa, isänmaata.

STYVER.

Suur puhuja.

GULDSTAD.

Mut rykimäst' ei laata
hän voi.

NEITI SKÄRE.

Hän myötään vaimon tuo —

ROUVA HALM.

Ja lapsia —

FALK.

Armaitaan huvittaakseen ensin hiukan, —
mies myöhemmin saa toimi-alan tiukan,

mietinnöt, kysymykset kokoon rapsia;
ymmärrän.

ROUVA HALM.

Miesten mies on rovasti!

GULDSTAD.

Vain nuoruudessaan aika vekkuli.

NEITI SKÄRE

loukkaantuneena.

Mut, herra Guldstad! Lapsuudesta asti
ihmisten arvokkaiden vakavasti
puhuvan kuullut olen rovastin
vaiheista, tunnen miehen romaanin.

GULDSTAD

hymyillen.

Romaanin?

NEITI SKÄRE.

Romantiikaks sitä sanon,
mi tuskin mahtuu arki-aivoihin.

FALK.

Valtaavan herätätte tiedon janon
minussa.

NEITI SKÄRE

jatkaen.

Ainahan on joitakuita
häikäilemättömiä irvisuita!
Muistatte kai tuon ylioppilaan,
mi keho uskoi julkeudessaan

neronsa pieneen, naurettavaan voimaan,
ja ryhtyi »Russelia» mestaroimaan.

FALK.

Rovasti lienee runo valtainen,
näytelmä hurskas tai sen kaltainen?

NEITI SKÄRE

hiljaisiin kyyneliin liikutettuna.

Ei lainkaan, — mies on vain hän sydämen.
Mut tällainen kun seikka eloton
näin paljon pahaa aikaan saanut on
ja herättänyt intohimot väärät
ja syvät näin —

FALK

osaa-ottaen.

Ja moiset suuret määrät —

NEITI SKÄRE.

Niin tarkka silmänne jo eikö nää,
mitenkä —

FALK.

Täss' ei mitään hämärää.

Mut epäselväks yhä, aioin sanoa,
romaanin sisältö ja laatu jää.
Tyydyttää varmaan nautinnon se janoa;
mut nopeammin loppuun tirkistää —

STYVER.

Tärkeimmät seikat kerron tuota pikaa.

NEITI SKÄRE.

Ellei vain muistissasi ole vikaa;
suo minun —

ROUVA HALM.

Osaisinhan minäkin!

NEITI SKÄRE.

Ei, rouva Halm, jo pääsin vauhtihin.
Hänt' ylioppilaana pidettiin
pääkaupunkimme parhaimpana päänä,
omaksui uudet aatteet, kyvykkäänä —

ROUVA HALM.

Ja otti osaa seuranäytelmiin.

NEITI SKÄRE.

Varrotkaa hetkinen! Hän maalas, soitti, —

ROUVA HALM.

Ja tarinoillaan kaikki haltioitti.

NEITI SKÄRE.

Varrotkaa hiukan; muistan tismalleen.
Myös perehtynyt säveltaiteeseen
hän oli — julkaisikin nuotteineen
teoksen »Sonetteja sulo Marjan».
Niin hempeästi soitti hän tuon sarjan.

ROUVA HALM.

Hän nero oli kerta kaikkiaan!

GULDSTAD

hillitysti.

Epäili jotkut hänen aivojaan.

FALK.

Mies käytännön, ei kirjatoukka mikään,
 ties väittää, että katsomatta ikään
 ja arvoon, rakkaus tehnyt on Petrarkoja
 kuin rikkaus ja laiskuus patriarkkoja.
 Mut ken on Marja?

NEITI SKÄRE.

Rouva Stråman, johon
 koht' tutustutte, kuten kohtalohon
 tään parin. Yhtiön ol' tytär hän —

GULDSTAD.

Puunlastausliikkeen.

NEITI SKÄRE

lyhyesti.

Siitä vähät huolin.

GULDSTAD.

Hollantiin vei se tuotteit' enemmän.

NEITI SKÄRE.

Tuo runotonta on nyt kaikin puolin.

FALK.

Siis tytär yhtiön?

NEITI SKÄRE

jatkaen.

Niin, suuren, rikkaan.

Arvaatte kai, ett' oli kosijoita;
laumoittain ympärillään kiehui noita. —

ROUVA HALM.

Kamariherran muistan mainehikkaan.

NEITI SKÄRE.

Ol' aina naisen oikeus kallis Marjalle.
Teatterissa Stråmanin kun näki,
hän antoi heti lähdön sulhassarjalle —

FALK.

Sai pitkän nenän ylväs ylkäväki?

ROUVA HALM.

He kaksin nousi romantiikan harjalle!

NEITI SKÄRE.

Aatelkaa sitten vanhaa, julmaa isää,
mi sydämiä särki säälimättä;
kun tuskaan tuohon holhoojan viel' lisää,
niin missään nää ei auttavaista kättä.
Mut kumpikaan ei ollut uskonon;
he majaan pyrki olki-kattohon,
vuonasta uneksi, mi ravinnon
vain sois —

ROUVA HALM.

Ol' lehmä huippu haaveilon, —

NEITI SKÄRE.

Lyhvesti, niinkuin itse usein sanoivat,
pient' tölliä he taivaalta vain anoivat.

FALK.

Ah niin! Ja —?

NEITI SKÄRE.

Marja luopui suvustaan.

FALK.

Luopuiko —?

ROUVA HALM.

Luopui.

FALK.

Uljast' tosiaan.

NEITI SKÄRE.

Ja muutti ullakolle sulhon luoksi.

FALK.

He omans' yhteen — vihkimättä — keräsi?!

NEITI SKÄRE.

Hyi olkoon!

ROUVA HALM.

Hyi! Miesvainajani juoksi
kiireessä todistajaks —!

STYVER.

neidille.

Kiista heräsi

nyt tosiseikkain sivuutuksen vuoksi.
 Käydessä asioita kertomaan
 järjestys aina olkoon kohdallaan.
 Mut päähäni ei mahdu, millä eli
 tuo pari —

FALK

jatkaen.

— ajatella ei voi veli,
 ett' ullakolla vuona asusteli.

NEITI SKÄRE

Styverille.

Minusta päivän selvä on tuo peli:
 Ei yhteen sovi rakkaus ja hätä,
 kaks hellää syäntä tulee toimehen.

Falkille.

Mies kantelettaan soittaa heleätä,
 klaveeri-oppilait' ei Marja jätä —

ROUVA HALM.

Ja hiukan velkaa, ymmärrätte sen —

GULDSTAD.

Konkurssiin saakka Marjan liikkeiden.

ROUVA HALM.

Mies silloin paikan sai ja toimi-alan.

NEITI SKÄRE.

Näin kirjeen, jossa Stråman vannoi valan,
 ett' täyttää tehtäväns', se vaikk' ois karu.

FALK

täydentäen.

Ja siihen päättyi miehen elontaru.

ROUVA HALM

*nousee.*Puutarhaan lähtekäämme katsomaan
eivätkö vieraamme jo kohta tulle.

NEITI SKÄRE

kietoutuen viittaansa.

On viileätä.

ROUVA HALM.

Kaulavaippa mulle
tuo, Svanhild.

LIND

salavihkaa Annalle.

Eeltä käy!

ROUVA HALM.

Nyt tulkaa vaan!

SVANHILD *menee sisälle rakennukseen; muut, paitsi FALK, lähtevät taka-alalle ja katoavat vasemmalle. LIND, joka on seurannut heitä, pysähtyy ja palaa takaisin.*

LIND.

Mun ystäväni!

FALK.

Samat sanat!

LIND.

Suo
 kätesi! Riemuun kuolen, ellen suuhun
 saa sanaa kertoaksein —

FALK.

Kiire tuo
 pois heitä; ensin kuullaan, hirsipuuhun
 mies sitten pannaan. Miksi visusti
 aarteensa ystävältä maahan kaivaa; —
 näät kieltää ollenkaan ei maksa vaivaa:
 Osalles onnen arpa lankesi!

LIND.

Sain onnen kauniin linnun paulaani!

FALK.

Elossa, — ansass' säästy henkikin?

LIND.

Maltatko vielä uottaa sekunnin.
 Kihloissa olen!

FALK

reippaasti.

Kihloissako!

LIND.

Niin!

mist' uljuus, — miestä siinä kysyttiin!
 Ma lausuin, — ah, ei sanat sitä kuvaa;
 mut ajattele naista punastuvaa,

kaunista, nuorta, — ollut vihoissaan
 hän ei! Tuot' tuumi, veli, uskallusta!
 kaikk' kuuli hilliten hän itkuaan;
 lie merkit hyvät?

FALK.

Miks'ei; jatka vaan.

LIND.

Tuo eikö kaikki tiedä kihlausta?

FALK.

Niin luulis, mutta varmuus olla sietää;
 nuo seikat neiti Skäre yksin tietää.

LIND.

Ma tiedän, tunnen ikivarmuuden!
 On kaikki selvää, mitään pelkää en.
Säteillen ja salaperäisenä.
 Käteeni ottaa sain tuon kätösen,
 kun pöydältä hän korjas tarjottimen!

FALK

kohottaa lasinsa ja tyhjentää sen.
 Liittoonne kukkaset siis keväimen!

LIND

tekee samoin.

Pyhästi vannon kautta luojan nimen,
 hänt' että lemmin saakka kuolohon
 kuin nytkin: — siksi suloinen hän on.

FALK.

Kihloissa! Siksi profeetat ja lain
mies heitti ilman katumuksen merkkiä.

LIND

hymyillen.

Laulustas luulit johtuvan sen vain —!

FALK.

Niin runoniekat uskossaan on herkkiä.

LIND

vakavasti.

Ei, Falk, ei teologiakaan suljeta
onnesta tästä pelkkään huoleen, vaivaan.
Vaikk' kirjain avulla ei yksin kuljeta
kuin tikapuita myöten iloon taivaan.
Nyt e l o s t' etsin Luojaan mielin vakain;
parempaa varron sydämeltäin satoa,
rakastan kortta, pienintä maan matoa;
suur onni elää lahjoittaen, jakain.

FALK.

Mut sano —

LIND.

Muut' ei ole sanottavaa, —
toisille sydäntämme älä avaa.

FALK.

Mut eteenpäin oot ajatellut varmaan.

LIND.

Aatellut? Eteenpäin? Täst' alkaen
 ma elän hetkessä vain keväimen.
 Ma katseen käännän puoleen onnen armaan;
 y h d e s s ä hallitsemme vaiheet sen.
 Ei sanoa ees rouva Halmkaan vois
 raikkaalle kukkasellein: »Kuihdu pois!»
 On tahtoin luja, h ä n e n katseens' syvin,
 siks kasvaa, n o u s e e kukkasemme hyvin!

FALK.

Sinulle hyvin sopii onnikin!

LIND.

Soi elinhaluni kuin huima huilu;
 oon vahva; eessäni jos oisi kuilu,
 ylitse heti kohta hyppäisin!

FALK.

Tai käyttääksemme arkipuhetta:
 Sinusta rakkaus on tehnyt peuran.

LIND.

Jos kiitäisinkin peuran vauhdilla,
 niin tietäisin, mink' etsisin ma seuran!

FALK.

Huomenna lentää saat, sa ethän suotta
 vuoristoon lähde kera kvartetin.
 Nyt turkit voinet jättää kotihin —

LIND.

Kvartetti uottaa saa mua sata vuotta!
 Ma täällä vuori-ilmaa hengitän;
 on täällä kukat, vuonon väljä vesi,
 ah, laaksoon tähän laululinnut pesi,
 ja onnen keijukainen, — tääll' on h ä n.

FALK.

Lujasti kiinni pidä, harvinainen
 on näillä mailla onnen keijukainen.

Katselee rakennusta kohti.

Vait, — Svanhild —

LIND

puristaa hänen kättään.

Poistun, — kertomatta heitä
 salaisuus, joka yhdistävi meitä.

Kiitos, ett' otit lämmöllä sen vastaan!

Sen sulle antaa tahdoin ainoastaan.

Lähtee taka-alalle muiden luo.

FALK katsoo hetken hänen jälkeensä, ja kulkee sitten pari kertaa edestakaisin puutarhassa, koettaen silminnähtävästi peittää mielensä rauhattomuutta. Hetken kulltua tulee SVANHILD ulos rakennuksesta käsivarrellaan kaulavaippa aikoen mennä taka-alalle. FALK lähestyy häntä hiukan ja katselee häntä taukoamatta; SVANHILD pysähtyy.

SVANHILD

hetken vaiettuaan.

Miks katselette —

FALK

kuin itseksseen.

Piirre tuo on sulkein,
se silmiensä mereen varjon heittää,
hengellä pilkan huulensa se peittää,
se siin' on.

SVANHILD.

Mitä? Pelkään Teitä melkein.

FALK.

Te Svanhild ootte?

SVANHILD.

Outoako tää.

FALK.

Mut naurettava nimi on tuon kaltainen.
Se täksi iltaa edes hyljätkää!

SVANHILD.

Pyyntönne liaksi on itsevaltainen —

FALK

hymyilee.

Hm, »Svanhild» — »Svanhild» — —

Äkkiä vakavasti.

Miksi saittekaan
jo lapsena tuon kuolon muistuttimen?

SVANHILD.

Se ruma onko?

FALK.

Kaunein päällä maan,
mut meille liikaa kaiku on tuon nimen.
Mitenkä neiti nyky-aikainen
noin ankaraa voi nimeä ees käyttää?
Se pankaa joukkoon muinaismuistojen.

SVANHILD.

Mielenne varmaan sadun Svanhild täyttää —

FALK.

Mi kuoliaaksi syyttä tallattiin.

SVANHILD.

Lain mukaan ei voi enää käydä niin.
Vereni aatoksissa usein kiehui,
uneksin ratsullani ajavan
reippaasti halki vapaan maailman,
tulessa harja niinkuin lippu liehui!

FALK.

Niin aina lienee asian tuon laita.
»A a t o k s i s s'» estä meit' ei mikään aita,
hävöstaan pelvotta kaikk' kannustaahan; —
t e o s s a kiltisti me jäämme maahan;
sill' elo lienee kallis kaikillen,
ja liian vaikea on kuolon vaali.

SVANHILD

cloisasti.

Ma tohdin, mutta näyttäkää myös maali,

mi täysin eloni on arvoinen!
 Maa uusi hiekka-aavikoiden takaa, —
 ellei, niin viisain paikallaan ken makaa.

FALK

pilkallisesti.

Ymmärrän Teidät; ajan lienee syy.

SVANHILD

lämpimästi.

Juur ajan niin! Kun vuono tyventyy,
 ei purjeet venhettänne eespäin auta.

FALK

ivallisesti.

Niin, rauhass' olkoon ruoska, kannusrauta,
 kun odota ei häntä aartehet,
 mi kotikentät jätti rauhaiset,
 min ylväs ratsu maailmalle juoksi.
 Vain aatelin on kulku kulun vuoksi,
 nyt turhuudeksi sitä sanotaan;
 niin tarkoititte.

SVANHILD.

Niinpä melkein vaan.

Päärynäpuuta katsokaa, kuink' on
 se tänä vuonna tyhjä, kukaton.
 Mut mennä vuonna seisoi nuokkuen
 se heelmäin painosta, ah muistan sen.

FALK

hiukan epävarmana.

Ma uskon; mutta entäs oppi tuosta?

SVANHILD

hienosti.

Ett' tuhmaa miehen nyky-aikaisen
perässä päärynöiden ain' on juosta.
Jos liika-sadon antanut on puu,
tuo runsaus harvoin heti uudistuu.

FALK.

Ma tiesin, että jäljilt' ette haihtuisi,
ett' opetukseen kertomus tuo vaihtuisi.

SVANHILD.

Aikamme hyve aivan toinen lie.
Totuuden uhriksi ken mitään vie?
Min arvoinen on yksilön nyt tie?
Miss' sankari?

FALK

katsoo terävästi häneen.

Valkyyria miss' on?

SVANHILD

puistaa päätään.

On tässä maassa väsyttö Valkyyriaan!
Kun uskoamme tyrkytettiin Syyriaan,
Te läksittekö ristin-taistohon?
Teilt' aate puheess' sai vain työtä tarkkaa, —
Lähetys-Sanommat kai kaksi markkaa.

*Äänettömyys. Tuntuu siltä kuin Falk aikoisi vastata,
mutta pidättäytyy ja nousee pari askelta ylemmäksi
puutarhassa.*

SVANHILD

katselee häntä hetken, lähestyy ja kysyy lempeästi:
Vihainen ootteko?

FALK.

En, mikään maista
ei mulle vaan.

SVANHILD

ajatuksiinsa vaipuen ja osaa-ottavaisesti.

Kaks Teillä vastakkaista
on luonnetta — —

FALK.

Sen hyvin tietänen.

SVANHILD

kiivaasti.

Mut miksi?

FALK

kuohahtaen.

Siksi, että inhottavaa
on käydä sieluansa näytellen,
kuin ihmiset, mi syämens' aina avaa, —
paljastaa tunteitansa lauseparsin,
kuin naiset, jotka paljain käsivarsin
kaduilla käyvät! Svanhild, — Teitä toiseksi
ma luulin — noin en noiden muiden moiseksi —
*kääntyy hänen jälkeensä, tämän mennessä huvimajaa
kohti ja toisaalle katsellessa.*

Te kuuntelette —?

SVANHILD.

Ääntä, joka palaa
jok' ilta, aurinko kun kultaan valaa

maailman, silloin saapuu lintu tuo, —
 kas tuoss' — sen äsken kätki lehvät nuo —
 ma uskon, että joka ihminen,
 mi laulun lahjaa saanut ei maan päällä,
 sai Luojaltansa pienen lintusen —
 mi hälle yksinomaan laulaa täällä.

FALK

ottaa maasta kiven.

Ei lintuaan siis laskea saa harhaan,
 se ettei eksy toisten kukkatarhaan.

SVANHILD.

Se totta on; mut mull' on omani.
 Ei vallassani sana, laulunääni;
 mut sävelet kun soivat päällä pääni
 on niinkuin sielussani syntyisi
 runoja — — viivy ei ne — karkkoovat —

FALK *heittää kiivaasti kiven; SVANHILD kirkaisee.*

se osui! Lakkas laulut ihanat!

kiirehtää oikealle ja palaa pian takaisin.

Pahasti teitte!

FALK

intohimoisella kiihtymyksellä.

Tein vain opin mukaan:
 silmästä silmä, hammas hampaasta!
 Ylhäältä Teille tervehdyst' ei kukaan
 nyt tuo, ei runon mailta lahjoja.
 Tekonne kostin Teille täten vain!

SVANHILD.

Mun tekoni?

FALK.

Niin! Tähän saakka velloin
aaltoili soinnut syvät rinnassain.
Ne surmasitte! — sävel kuolinkelloin
vainaille soikoon!

SVANHILD.

Ma?

FALK.

Te teitte sen.
Te nuoren voitonuskoin löitte maahan —
halveksivasti.
kun kihlauduitte.

SVANHILD.

Käsitä ma en!

FALK.

Helposti tuohon selityksen saahan;
mies kohta leipään pääsee, — kuuluu vievän
perheensä aina taakse Atlantin —

SVANHILD

samassa äänilajissa.

Lisäksi saanee perinnön hän sievän; —
Lindistä puhunette?

FALK.

Paremmiin

Te kait —

SVANHILD

hillitysti hymyillen.

Ei sisareni elonvaihe

lie outo —

FALK.

Itse ette — — —!

SVANHILD.

Onnen-aihe

minulta evättiin noin suuri, syvä!

FALK

melkein lapsellisella ilolla.

Te ette siis! Oi kiitos Jumalan!

On taivaan Isä sentään hellä, hyvä!

Te ette ole toisen morsian; —

Tuskalle altis lienee mulla luonne — —

Aikoo tarttua hänen käteensä.

Mua kuulkaa, Svanhild —

SVANHILD

osoittaa nopeasti taka-alalle.

Katsokaahan tuonne!

*lähtep rakennusta kohti. Taka-alalta tulevat samassa**ROUVA HALM, ANNA, NEITI SKÄRE, GULDSTAD, STYVER ja LIND. Edellisen kohtauksen aikana on aurinko laske-
nut; maisema on peittynyt hienoon hämäärään.*

ROUVA HALM

Svanhildille.

Rovastin perhe saapuu kohta ikään.

Sa kauan viivyit?

NEITI SKÄRE
katsahdettuaan Falkiin.

Vaivaako sua mikään?

SVANHILD.

Päänsärky lievä; nuha enintään.

ROUVA HALM.

Ja kuitenkin käyt täällä avopäin?
 Tee keitä; siisti sali, vaativainen
 ruustinna on kuin vanhan kansan nainen.

SVANHILD *menee sisään rakennukseen.*

STYVER

Falkille.

Tunnetko politiikkaa rovastin?

FALK.

Hän lisäverotust' ei taida sietää.

STYVER.

Mut kuinka ois, jos joskus jotakin
 hän runokokeistani saisi tietää?

FALK.

Se ehkä auttais.

STYVER.

Niinkö, — usko pois,
 tää kodin kuntoonpano tekee tiukkaa.
 On lemmenhuolet raskaat, leipä niukkaa.

FALK.

Alusta tuota paras karttaa ois!

STYVER.

Alusko rakkaus?

FALK.

Puhuin aviosta,
sen orjuudest' ei miestä mikään nosta.

STYVER

nähdessään, että neiti Skäre lähestyy.
On sulle outoja ne aarteet,
joit' täynnänsä on naisen aatokset.

NEITI SKÄRE

hiljaa.

Mahtaisko Guldstad vekselisi siirtää.

STYVER

vastahakoisesti.

Ma kysyn tahtoisko hän nimen piirtää.

Etääntyvät keskustellen.

LIND

lähestyy ANNAN seurassa ja sanoo hillitysti FALKILLE

Mua kovin painostaa tuo salaisuus,

mun täytyy heti —

FALK.

Älä vielä haasta

vieraille tunteestanne autuaasta,

se Teidän on —

LIND.

Tuo käännehän on uus; —
 en sulle, Falk, mun ystäväni varmin,
 ois saanut haastaa nuorest' onnestain!
 Ei mikään s u m e n n a mun aivojain, —

FALK.

Itselles valmistaa kai tahdot h a r m i n?
 Jos s i t ä, kallis ystäväni, tarkoitat,
 julkaise liitto, rauhanne näin karkoitat!

LIND.

Monesta syystä arvellut oon tuota,
 kenties yks seikka niist' on painavin;
 en kaikkiin näet täällä täysin luota,
 tääll' ehkä hiipii joku toinenkin,
 mi katsoo minuun niinkuin kilpakosijaan;
 se epämiellyttävää oisi tosiaan.

FALK.

Unhoitin aivan, että veli on
 määrätty k o r k e a m p a a n arvohon.
 Vain h e t k e n olet lemmen pappi vapaa;
 voit ennen pitkää uottaa ylennystä;
 mut täysin sotisi se vasten tapaa,
 ett' tänään vartoisit jo nimitystä.

LIND.

Mut Guldstad —

FALK.

Mitä hän nyt aikaan sais?

ANNA

kainosti.

Se on vain Lindin mielikuvitusta.

LIND.

Ma epäilen tuon miehen aikomusta,
hän meidät mielellänsä erottais.
Käy taukoomatta luonanne tuo veikka,
hän rikas on ja vielä naimaton;
armaani, syitä tuhansia on,
vain pahaa meille ennustaa tää seikka.

ANNA

huoaten.

Mi vahinko, niin ihanaa ol' näin.

FALK

osaa-ottavasti Lindille.

Vuoks houreen älä onneasi heitä;
salaisit kauemmin mun mielestäin.

ANNA.

Vait! Neiti Skäre katselevi meitä!
Hän ja Lind etääntyvät eri tahoille.

FALK

katselee Lindin jälkeen.

Hän rientää nuorta tappiotaan päin.

GULDSTAD

joka on seisonut portaitten luona keskustellen ROUVA

HALMIN ja NEITI SKÄREN kanssa, lähestyy ja lyö häntä
olkapäälle.

Taidatte täällä mietiskellä runoa?

FALK.

En, näytelmää.

GULDSTAD.

No, älkää hemmetissä;
niit' tosiaan Te viitsittekö punoa?

FALK.

On tässä toinen pihdin pitimissä,
yhteinen ystävämme, kuka ties; —
mut kirjailemaan hän on vasta mies.
Aamusta iltaan mennessä hän sai
idyllin valmiiks herttaisen ja hempeen.

GULDSTAD

ovelasti.

On loppu hyvä!

FALK.

Tietänette kai,

se että aina päättyy nuorten lemp e e n.
Mut osa vain on tämä kolmikosta;
nyt alkaa runoniekkan tuska, josta
pusertuu toinen jakso, kihlatuita
kuvaava suuri, laaja ilveily,
näin ainekset kun vihdoin käytetty
on draamaan avion, se seuraa muita.

GULDSTAD

hymyillen.

Ma luulen, että runo-into tarttuu.

FALK.

Miks niin?

GULDSTAD.

Näät kirjailijain joukko karttuu,
runolle aatellut myös olen ruveta, —

salaperäisesti.

mut pelkäks haaveiluks se ei saa huveta.

FALK.

Mut ken on sankari, jos saisin kysyä?

GULDSTAD.

Salassa huomiseen sen täytyy pysyä.

FALK.

Te itse!

GULDSTAD.

Tokko kelpaisinkaan siksi?

FALK.

Ken sitten sopivampi sankariksi.

Mut sankaritar? Hänet maalta saamme,

hälystä kaupungin kai käymme pois?

GULDSTAD

sormellaan heristäen.

Rauhassa tuota seikkaa tuumikaamme! —

Äänilajia vaihtaen.

Mut kelvollinen neiti Halm ehk' ois?

FALK.

Ei tuomioon mun tietoni voi riittää;
hänt' en voi moittia, en myöskään kiittää. --

Hymyillen.

Mut olkaa varuillanne, ettei vain
»runonne» joudu käsiin pilkkaajain.
Jos väärin käyttäisin nyt luottoanne,
kertoisin aivan toisin puheitanne.

GULDSTAD

hyväntahtoisesti.

Tyytyisin, estää en vois tekojanne.

FALK.

Aivanko niin?

GULDSTAD.

Ei tässä auta hätä;
ammattineuvoja ois typerätä
sen hylkiä, joll' ei oo kipinätä.

Poistuu taka-alalle.

FALK

ohimennen Lindille.

Sa olit oikeassa, kauppamies
tunnetas uhkaa murhamiehen tavoin.

Poistuu.

LIND

hillitysti Annalle.

Niin varmasti mun vaistoni sen ties;
nyt asiasta tehtävä on avoin.

Lähestyvät ROUVA HALMIA, *joka seisoo* NEITI SKÄREN
kanssa rakennuksen luona.

GULDSTAD

Styverin kanssa keskustellen.

On kaunis ilma nyt.

STYVER.

Miks'ei, kun vaan
on sillä tuulell' —

GULDSTAD

leikillisesti.

Onko rakkautenne
vaarassa?

STYVER.

Se on kyllä kohdallaan —

FALK

joka on saapunut siihen.

Müt kihlaus?

STYVER.

Sitä uhkaa paha enne.

FALK.

Hurraa! ma kuulen vielä kilinää
runonkin rovon, vaikka rikkaus meni!

STYVER

loukkautuneena.

En yhteyttä voi ma ymmärtää
välillä runojen ja kihlaukseni.

FALK.

Sa älä tutki lemmen olemusta,
se herkkä on, ei siedä kosketusta.

GULDSTAD

Styverille.

Teit' auttaa voisinko, se sanokaa,
niin tuumimme.

STYVER.

Tuot' olen aprikoinut,
mut päivän pitkään päätökseen en voinut
ma päästä, esittää en asiaa.

FALK.

Sua auttaa voin ma sanoin muutamin:
Kevyttä päivää tokko siitä asti
oot nähnyt, kihloihin kun vakavasti —

STYVER.

On joskus painostanut kovinkin.

FALK

jatkaen.

Velvollisuudet raskaat, joille palttua
kernaasti antaisit, jos kävis vain
se päinsä —

STYVER.

Viisainta, jos kielel talttua
 vois heti! Hoitanut oon asiain;
Guldstadin puoleen kääntyen.
 ens kuussa menot kovin lisääntyvät;
 kun menee naimisiin, niin saahan vaimon —

FALK

iloisesti.

Sinertyy nuoruutesi taivaat syvät,
 tuo oli sävel laulu-aikas aimon!
 Ymmärsin heti, että tarvitset
 vain sakset lujat sekä lentimet!

STYVER.

Saksetko?

FALK.

Tahdon-sakset, joilla niteet
 leikkaisit, katkaisisit kaikki siteet
 pois lentääksesi —

STYVER

raivostuneena.

Raa'aksi nyt käyt!
 Lainrikkoksesta syyttävän mua näyt!
 Sa miltei sanot: Styver, sinä pakenet!
 Julkista häväistystäkö sa hakenet, —
 mua sanas solvaa!

FALK.

Hupsua on tuo.
 Muidenkin tarkoitukses kuulla suo!

GULDSTAD

hymyillen Styverille.

Hämäryys sanojanne hiukan painaa!
tahdotte ehkä?

STYVER

rohkaisee mielensä.

Pientä pankkilainaa.

FALK.

Vai lainaa!

STYVER

reippaasti Guldstadille.

Siirtäjätä vekseliin,
mi nousisi noin sataan taaleriin.

NEITI SKÄRE

*joka on tällä aikaa seisonut rouva Halmin, Lindin ja
Annan kanssa.*

No mutta, onnea! Voi, kuinka somaa!

GULDSTAD.

Mit' onkaan siellä?

Lähtee naisten luo.

STYVER.

Ei ees puheen lomaa.

FALK

kietaisee iloisesti kätensä Styverin kaulaan.
Hurraa! nyt torvet meille toittottaa,
ett' Amorissa veljen Styver saa!

Vetää hänet mukanaan toisten luo.

NEITI SKÄRE

haltioituneena herroille.

Tää lemmen näky eikö meitä jalosta!
He kihloiss' ovat!

ROUVA HALM

liikutuksesta kyynelehtien sillä aikaa, kun paria onnittelaaan.

Kahdeksas, mi talosta
on tästä täysin turvattuna luopunut;

Falkin puoleen kääntyneenä.

muut serkkuja, — kaikk' kera asujain — —

Joutuu niin voimakkaan liikituksen valtaan, että peittää kasvonsa nenäliinalla.

NEITI SKÄRE

Annalle.

Saat onnittelijoita laumoittain!

Hyväilee häntä liikutettuna.

LIND

tarttuu Falkin käteen.

On niinkuin onnesta ma oisin juopunut.

FALK.

So; — kihlattuna liittynyt oot kait
autuuden k o h t u u s s e u r a n jäseneksi;
ei mässäystä! säätävät sen lait!

Kääntyy Guldstadin puoleen kasvoillaan pahansuopaisen osanoton ilme.

No, kauppaneuvos!

GULDSTAD

tyytyväisenä.

Onnen enteheksi
ma kummallekin tätä arvelen.

FALK

katsoo ällistyneenä häneen.

Murheenne kantaa voitte vaieten
kuin mies.

GULDSTAD.

Tuo puhe selvitystä sietäisi.

FALK.

Ikäänkuin aikeitanne en ma tietäisi.
Teill' oli toiveet —

GULDSTAD.

Niinkö? Tosiaan?

FALK.

Sit' ette kieltää voine kokonaan;
Te neiti Halmista kai tarkemmin
kysyitte —

GULDSTAD

hymyillen.

Heitä lienee kaksikin?

FALK.

Te toista — sisartako tarkoititte?

GULDSTAD.

Sisarta juuri, häntä, — tuota toista.

Hän sietäis huomiota erikoista.
 Ois pakko myöntää, jos vain tuntisitte
 lähemmin hänet, että varjohon
 tääll' ansiotta joutunut hän on.

FALK

kylmästi.

Vioista kaikista hän lienee vapaa.

GULDSTAD.

Ei suinkaan; virheetön ken meistä ois;
 hän hallitse ei seurustelutapaa —

FALK.

Mi puute.

GULDSTAD.

Perehtyä siihen vois
 hän helposti, jos joutuisi vain mukaan;
 lyön veikkaa, että —

FALK.

Kiista siitä pois.

GULDSTAD

hymyillen.

Käsittää nuorta naista voiko kukaan!

FALK

hullunkurisesti.

Ne talvirukiin lailla orastaa,
 kun lumessa ja roudassa on maa.

GULDSTAD.

He joulut juoksee tanssitilaisuuksissa —

FALK.

Miss' seikkailu- ja juorujutut soivat —

GULDSTAD.

Kun kevätlämpö läikkyä avaruuksissa —

FALK.

Niin pikku naikkosemme vihannoivat!

LIND

*tulee saapuville ja tarttuu Falkin käteen.*Tein viisaasti, nyt vasta syämein saa
varmuuden — kaikki valoisalta näyttää!

GULDSTAD.

Kas siinä sulho; meille kertokaa,
millaiset tunteet yljän mielen täyttää.

LIND

vastenmielisesti kosketettuna.

Ei tarvis niitä muille toittotaa.

GULDSTAD

leikkiä laskien.

Noin pahan tuulen kun sais Anna tietää!

Lähestyy naisia.

LIND

katselee hänen jälkeensä.

Tuot' ihmistä ken enää saattaa sietää!

FALK.

Erehdyit miehen suhteen, —

LIND.

Kuinka niin?

FALK.

Hänt' Annaan nähden syyttä epäiltiin.

LIND.

Siis Svanhildia?

FALK.

Ulkopuolla aivan
leikillisesti.

ma olen. Uhri vieraan asian!

LIND.

Sa tarkoitat?

FALK.

En nähnyt lukevan
sun lehteä?

LIND.

Et.

FALK.

Maksais ehkä vaivan;
näät miehestä vain siinä kerrottiin,
min terve hammas joutui hohtimiin,
kun serkku poti vammaa onnetonta.

NEITI SKÄRE

katselee vasemmalle.

Nyt saapuu pappi!

ROUVA HALM.

Liekkö heitä monta?

STYVER.

Kahdeksan lasta —

FALK.

Tuo on melkein hurjaa!

NEITI SKÄRE.

Säädylisyyden kannalta jo kurjaa!

Tällä välin kuullaan vaunujen pysähtyvän ulkopuolella vasemmalla. Pappi, hänen vaimonsa ja kahdeksan pikku tyttöä, kaikki matkatamineissa, astuu sisälle yksi kerrallaan.

ROUVA HALM

rientää tulijoita vastaan.

Tuhansin tervetulleet!

STRÅMAN.

Kiitos vaan!

ROUVA STRÅMAN.

Pidotko Teillä on —

ROUVA HALM.

Ei laisinkaan!

ROUVA STRÅMAN.

Jos häiritsemme —

ROUVA HALM.

Häiritsettel! Miksi?

Saavuitte tänne aivan parahiksi;
kihloihin taivas Annan mennä soi.

STRÅMAN

puristaa Annan kättä mahtipontisesti.
Mun suokaa julistaa: on rakkaus paras
aarteista, sitä syö ei täällä koi,
ei ruoste raiskaa, eikä kaiva varas.

ROUVA HALM.

Niin hauskaa, että toitte kaupunkiin
pienoiset myötä.

STRÅMAN.

Vielä neljä muuta
lapsosta meiltä kotiin jäi.

ROUVA HALM.

Vai niin.

STRÅMAN.

Niin hentoa on kolme pikku suuta,
ne ettei menetystä isän armaan
viel' itke.

NEITI SKÄRE

rouva Halmille hyvästellessään.

Lähdön aika on jo varmaan.

ROUVA HALM.

Myöhempään toki ennen istuttiin!

NEITI SKÄRE.

Mun täytyy vielä Jensenihin ennättää;
kiireesti heille uutinen tää lennättää;
tädeille suurta iloa se suo.

Nyt, Anna kulta, heitä kainous tuo; —
huomenna tulvii onnittelijoita
sun ympärillä, välttää et voi noita!

ROUVA HALM.

Hyvästi sitten!

Toisille.

Tarjota kai saan
teetilkan? Käydään sisään katsomaan!

ROUVA HALM, STRÅMAN, hänen vaimonsa ja lapsensa
sekä GULDSTAD, LIND ja ANNA lähtevät sisään rakennuk-
seen.

NEITI SKÄRE

käydessään lemmittynsä käsivarteen.
Nyt haaveilkaamme! Silmäs ylös luo,
kuu valta-istuimellaan siellä loistaa!
Mut ethän huomaakaan!

STYVER

tylysti.

Mun rauhass' suo
aatoksein vekselistä ensin poistaa.

Poistuvat vasemmalle. FALK, joka edellisen kohtauksen
aikana on taukoamatta katsellut STRÅMANIA ja tämän

*vaimoa, jää yksin puutarhaan. Ilta on kokonaan pimen-
mennyt; tulet ovat sytytetyt sisällä rakennuksessa.*

FALK.

Kuollutta kaikk' on, palanutta kartta —!
Kautt' elon näin he kaksin kiirehtää.
He ovat niinkuin kaksi mustaa vartta,
kankaalle jotka kulon jälkeen jää; —
vain autiutta, minne kantaa näkö, —
ken vehreyttä tuo vielä elohon!

SVANHILD

*tulee ulos parvekkeelle kädessään kukkiva ruusu, jonka
hän asettaa kaiteelle.*

Vain yksi — yks —!

SVANHILD.

Te täällä pimeessäkö?

FALK.

Ja säikkymättä? Parhainta tääll' on.
Sisällä ettekö Te pelkää tuolla,
luo lamput siellä valon vainajiin —

SVANHILD.

Hyi!

FALK

katsellen Stråmania, joka näyttäytyy ikkunassa.

Muoin hänkin oli uljas niin;
hän lemmen vuoksi tahtoi elää, kuolla;
nous kirkon tapaa vastaan taistohon,

hän riemulauluun puki lemmenaatteet —!
 Nyt peittää vartta pitkät pyhävaatteet, —
 kaksjalkainen hän turman näytös on!
 Ja nainen, puettuna roikkuvaan
 hameesen, viistoihin ja rumiin kenkihin,
 on runotar, mi kaipuun kauneimpaan
 ois miehessänsä herättänyt henkihin.
 Tulesta jäljellä on tuskin sauhu!
 Sic transit gloria amoris!

SVANHILD.

Kauhu

mun mielein täyttää aatellessain tätä:
 kadehdi kenenkään en elämätä.

FALK

reippaasti.

Luonnottomuutta vastaan tästä alkain
 me kaksi vannoudumme suureen sotahan.

SVANHILD

päättään puistaen.

Ja lankeamme oman miekan otahan
 niin totta kuin lie tanner alla jalkain.

FALK.

On voitto sen, ken voimiaan ei hajota.
 Me arkihengen seurakuntaan emme
 voi enää kera lauman laakeen vajota!
 Vuoks yksilöllisyyden taistelemme
 vapaina totuuttamme rakastain.

Me emme kuulu joukkoon vaappuvain.
 Henkenne hehku liekehtien palaa;
 sananne aatoksiimme voimaa valaa;
 Suvaita pakkoa Te ette voi,
 verenne kierron täytyy olla vapaa;
 Te ette seurata voi toisten tapaa,
 äänenne yhteiskuorossa ei soi.

SVANHILD.

Sokaissut tuska on mun, uskokaa,
 monasti rintaani se pusertaa!
 Ratani itse tahdoin kerran rastia —

FALK.

Aatoksissa?

SVANHILD.

En, tosi teossa.

Tädeiltä riitti silloin neuvoja, —
 Kyseessä oli heikko, hauras astia — —

Lähemmin.

sanotte »aatoksissa»; julkisesti
 ma — maalariksi aioin antautua.

FALK.

Tulokset?

SVANHILD.

Tyhjät; lahjain puute esti;
 mut vapaus vain kutsui yhä mua;
 sivellin näyttämöksi silloin vaihtui —

FALK.

Nuo tuumat tietenkin myös pian haihtui?

SVANHILD.

Vanhimman tädin vuoksi muutin majaa;
hän tytöst' tahtoi koti-opettajaa — —

FALK.

En kuullut ole t ä t ä milloinkaan!

SVANHILD.

He toki ovat olleet varuillaan.

Hymyillen.

He »tulevaisuuteni» menneeks luulis,
jos nuoret herrasmiehet tämän kuulis.

FALK

katslee mietteissään häntä hetken osaa-ottavasti.

Oon aavistanut kohtalonne tuoksi. —
Kun ensi kerran Teidät täällä näin,
Te muista erositte mielestäin,
Te ette ketään voineet päästää luoksi.
Pöydässä seura mallikelpoinen,
tee lämmin tuoksui, — jutut, juorut juoksi,
miesväki neitten punehtuvain vuoksi
kuhersi lailla kesyin kyyhkysten.
Pulmista uskonnon ja siveyden
puhuivat neitseet kypsät, vanhanlaiset,
ylisti taloutta naidut naiset,
siell' olitte kuin viluvarpunen.
Kun vihdoin noussut oli lörpöttely
teemässäykseen, arkihummaukseen, —
Te hohditte kuin hopeainen hely,
mi vasken joukkoon näytti joutuneen.

Olitte raha maasta kaukaisesta,
 mi käy ei mukaan kurssin tunnetun,
 töin tuskin kelpas keskusteluhun
 se voista, taiteesta ja runoudesta.
 Kun neiti Skäre juuri juttuun hyökkäs —

SVANHILD

äänessään totisempi vivahdus.

Takana Styver niinkuin hahmo sankarin,
 kädessä hattu niinkuin ase ankarin —

FALK.

Äitinne silloin pöydän takaa nyökkäs:
 »Juo, Svanhild, tee näät joskus jäähtyykin!»
 Te joitte teenne iljettävän, haalean,
 kuin nuoret, vanhat juo tuon juoman vaalean.
 Mut Svanhild nimen jäin ma valtahan;
 Völsungatarun muistin kaamean,
 sen heimot laajat, joiden hurme kasti
 tannerta, ulottuivat meihin asti;
 näin hahmossanne toisen Svanhildin,
 tään ajan mukainen vain oli muoto.
 Vuoks valheen tauotkoon nyt veren vuoto,
 on joukot väsyneet jo taistoihin;
 mut rikos aikamme jos pilkkaa lakia,
 käy syytön kuoloon suvun synnin takia.

SVANHILD

hienolla ivalla.

Kuvia julmia noin vois ei luulla
 teehöyryn herättävän elohon;

mut Teille henkein ääntä sieltä kuulla
ei ihme, missä henki vaiti on.

FALK

liikutettuna.

Miks nauraa, välkkyä kyöneleiden vuo
pilkkanne takaa, — hyvin nään ma nuo.
Maan tomuun vaipua he Teidän suo,
saveksi sotkee, jonka muodot muuttuu,
nyt tuhattaiturit kun työhön puuttuu,
he kömpelösti kaiken esiin tuo.
Maailma jäljittelee taivaan Isää
k u v a n s a m u k a a n Teidät uudeks luo se;
se muovaa, muuttaa, poistaa sekä lisää.
V a l m i i n a vihdoin jalustalle tuo se
riemuiten Teidät: Kaavat täyttää hän!
Hän henkii rauhaa kiven viileän!
Kun lamput, kruunut luovat häneen valon,
hän sopii koristeeksi koko talon!

Tarttuu intohimoisesti hänen käteensä.

Jos henkisesti Teidän täytyy kuolla,
sit' ennen e l ä k ä ä! M u n olkaa vaan;
pian kultahäkkiin Teidät suljetaan.
Maailmannainen viihtyy hyvin tuolla,
mut naisellisuus, jota rakastan,
pois kuihtuu. Silloin kauas karkkoan;
mut t ä ä l l ä alkoi elon kukkain kuu, —
tääll' lehvään puhkes laulujeni puu;
sain siivet; — luottaa jos voin Teihin yhä,
tääll' laulun lahja mulle kasvaa pyhä!

SVANHILD

lempeästi soimaten irroittaessaan kätensä Falkin kädestä.

Nuo sanat miksi muille lausuitte?
 Vapaina kohdata ol' ihaninta.
 Täytyykö lupauksin onnen hinta
 vain maksaa, eikö ilman kestä se!
 Miks puhuitte? nyt kaikki ohi on.

FALK.

Päämäärän näytin, sitä tavoittakaa,
 oi ylväs Svanhild, — tahtonne jos vakaa
 on olla uljas, vapaa, pelvoton!

SVANHILD.

Vapaako?

FALK.

Se on tosi vapautusta,
 kun tehtävänsä täysin täyttää voi;
 suojaksi vastaan syntiinlankeemusta
 kauneuden taivas Teidät mulle soi.
 Kohota haukan lailla tuulta vastaan
 mun täytyy korkeuksiin noustaksein;
 Te ilmakehä ootte siivillein;
 saan kantovoiman Teiltä ainoastaan.
 Mun olkaa, sitten oma olkaa muiden, —
 eroomme, koska putoo lehdet puiden.
 Sielunne rikkauden jos henkein saa,
 takaisin laulusta ma laulun annan;
 valossa lampun sitten vanhetkaa
 kuin kukka kellastuvan kesärannan.

SVANHILD

katheroitumisensa peittäen.

Vaikeeta Teitä kiittää olla taitaa,
vaikk' aarteet sydämenne nähdä sain.
Mua katsotte kuin lapsi rannan raitaa,
se josta pillin taittaa päiväks vain.

FALK.

Parempi seisoakko suossa lie,
syyshalla kunnes lehtivaipan vie!

Kiivaasti.

On Teidän p a k k o, ootte velkapää
minulle runsaat Luojan lahjat nää.
Runoina unelmanne soimaan jää!
Pahasti tein, kun tapoin lintunne,
ol' laulun kirjain kirja Teille se.
Niin laulakaa, mua ette jättää voi,
runoni silloin Teille kiittäin soi!

SVANHILD.

Ja kun mun o s a a t t e, kun tyhjä oon,
kun viime virteni syy silman täyttää?

FALK

katselee häntä.

Te silloin käytte linnun kohtaloon.

Osoittaa puutarhaan päin.

SVANHILD

hiljaa.

Kiveä taitavasti voitte käyttää.

FALK

hymyilee ivallisesti.

Kerskailkaa voimaa sielun vapauden,
mi kaiken uhrais, jos vain olis maali!

Voimakkaasti.

Sen Teille näytin, vallassanne vaali
iäinen on.

SVANHILD.

Te tietänne sen:

Teitämme yhteen ei voi mikään liittää.

FALK

kylmästi keskeyttäen.

Maailman olkaa, puhe tää jo riittää.

SVANHILD

*on kääntänyt äänettömästi hänelle selkänsä. Nojaa kyy-
närpäillään kaidetta vasten tukien päätään käsillään.*

FALK

*astuu muutamia askeleita edestakaisin, ottaa esille sikarin,
pysähtyy SVANHILDIN läheisyyteen ja virkkää hetken
vaiti-olon jälkeen:*

Tää Teistä naurettavaa on, kun perehtyä
sain aatoksiinne, heti näin ma sen.

*Keskeyttää ikäänkuin vastausta varrotakseen: SVANHILD
vaikenee.*

Teill' on vain siskon tunteet, tyttären;
niin ihminen voi perinpohjin erehtyä; —
täst' alkain suojassa ma hansikkain
uskallan lähestyä Teitä vain. — —

Odottaa hiukan, mutta kun SVANHILD jää liikkumattomana paikoilleen, hän kääntyy ja lähtee oikealle.

SVANHILD

kohottaa päänsä lyhyen äänettömyyden jälkeen, katselee kiinteästi häneen ja lähestyy.

Te tarjositte pelastavaa kättä,
 kiitokseks sana vakaa peittämättä.
 Käytitte kuvaa, josta käsitin
 selvästi »lentonne» ma »pilvihin».
 Sanoitte nousevanne haukan lailla
 päin tuulta, koska ylös pykii se;
 m a olin tuuli alla siipenne, —
 mua ilman olisitte voimaa vailla. —
 Niin kurjaa! Matalata suorastaan, —
 itsekin näitte, kuinka naurettavaa!
 Se hyvään maahan sattui lankeemaan;
 näät t o i s e n näyn minulle se avaa,
 mi selvä on, ei onnu laisinkaan.
 Te ette haukan lailla kohoo suoraan,
 paperi-, runoleija ootte vain.
 Sen minuutta ma aina turhaan hain,
 se supistuu näät pelkkään purjenuoraan.
 Sen rinta töherretty täytehen
 ol' vekseleitä laulun vastaisen;
 sen siivet kompalauluinensa hosui
 vain ilmaa, mutta harva niistä osui;
 ol' pitkä pyrstö runo aikamme,
 sen piti virheillemme ruoskaa häilyttää,
 mut voimiaan ei saattanut se säilyttää,
 vain vikojamme hiljaa moitti se.

Anoitte voimatonna multa näin:
 »Mun suokaa nousta länteen taikka itään!
 Mies runoinensa viekää ylöspäin,
 en siskoist', äidistä ma piittaa mitään!»

FALK

*puristaa kätensä nyrkkiin voimakkaan sisällisen liikuk-
 tuksen vallassa.*

Nimessä taivaan —!

SVANHILD.

Mua uskokaa,
 en lasten leikkiin osaa ottaa saa:
 Mut Te, Te hengen töihin syntynyt —
 tyydytte runon pilviretkeen rentoon.
 On rihman varass' elontyönne nyt,
 min mielivalloin saatan päästää lentoon.

FALK

äkkiä.

Mist' alotamme?

SVANHILD

lempeämmiin.

Kaunis päätös tää;
 nyt käänne tulcoon Teille tästä yöstä;
 mut omin siivin aina lentäkää,
 vaikk' kantaa vois ne Teidät taikka syöstä.
 Paperi-runot pankaa pulpettiin,
 vain elävä on omaisuutta elon;
 s e voittaa korkeuden ja kuilun pelon;
 valitkaa nyt, ei aikaa aatoksiin.

Lähestyy häntä.

Nyt täyttänyt ma olen pyyntönne;
 ma lauloin viime virren oksaltani;
 oon tyhjä nyt, ol' ainoani se;
 nyt kivi tähdätkää mun rintahani!

Menee sisälle rakennukseen; FALK jää liikkumatta seisomaan ja katsoo hänen jälkeensä; kaukana vesillä häämöttää venhe, josta kuuluu etäisenä ja hillittynä seuraava laulu:

KUORO.

Puhu, tuuli, nyt siipeen ja purjeeseen,
 ma kotkana käyn yli vyöryvän veen;
 lokit jäljessä kirkuen kiitää.
 Alas aaltoihin nyt älyn arkinen työ!
 Kenties karit purteni pirstaksi lyö;
 mut sorjaa on laineilla liitää!

FALK

hajamielisenä, ajatuksistaan heräten.

Vai laulua? Se Lindin kuoro on,
 harjoittaa huomiseen se ilohon!

GULDSTADILLE, joka tulee ulos päällystakki käsivarrella.

No, kauppaneuvos, — poisko hiivitte?

GULDSTAD.

Ma päällysnutun ensin ylle viskaan;
 ei arki-älyt viimaa sietäne,
 tää ilta-ilma koskee kovin niskaan.
 Hyv' yötä!

FALK.

Sana yksi ensin vain!

Tekoa suurta yhä turhaan hain!
mi miestä kysyy — —!

GULDSTAD

pilkallisella äänenpainolla.

Olkaa ensin miesi,
niin miestä kyllä aina kysytään.

FALK

katselee häneen mietteissään ja lausuu verkkaan:

Ohjelman täyden lausua hän tiesi.

Puhkee vilkkaasti puhumaan.

Unesta välveennuin nyt elämään,
nyt heittänyt oon elon suuren arvan,
näät — piru vie — nyt —

GULDSTAD.

Kirotta ei saa,
se tuskin kärpästäkään pelottaa.

FALK.

Nyt työn on aika sekä sanan harvan!
Lyön Luojan suunnitelmat kumohon; —
ei elinvoimat turhaan enää vuoda;
maailmanrakenteeni tyhjä on; —
huomenna, sunnuntaina — tahdon luoda!

GULDSTAD

hymyillen.

Niin, näyttäkää, ett' teette myöskin työtä;
mut ensin nukkumaan, siis hyvää yötä!

*Menee ulos vasemmalle. SVANHILD näyttäytyy huoneessa
kuistin yläpuolella, hän sulkee ikkunan ja vetää alas
uitimet.*

FALK.

Toimintaan; pois on aika unen armaan.

*Katselee ylös SVANHILDIN ikkunaan ja puhkee puhumaan
kuin voimakkaan päätöksen vallassa:*

Suloisest' uneksi! nyt hyvää yötä;

huomenna, Svanhild, kihlaan sinut varmaan.

Menee reippaasti ulos oikealle; vesiltä kuuluu jälleen:

KUORO.

Kenties karit purtesi pirstaksi lyö;

mut sorjaa o n laineilla liittää!

Vene liukuu hitaasti edelleen esiripun laskeutuessa.

TOINEN NÄYTÖS.

Sunnuntai-iltapäivä. Juhlapukuiset naiset ja herrat juovat kahvia parvekkeella. Avonaisten lasi-ovien läpi näkyvät useimmat puutarhamajassa olevat vieraat; sieltä kuuluu seuraava laulu:

KUORO.

Pois käykää joukkohon kihlattujen!
Nyt on lempenne julkinen, vapaa,
sylitysten nyt istua armastaen
koko päivän voitte te suudellen; —
ei urkkijat teitä nyt tapaa.

Nyt kaksin kauniisti haaveksikaa;
lupa siihen on kaikkialla.
Kotipaikan rakkautesne nyt saa;
sitä hellien voitte te kasvattaa;
orastanne ei viedä saa halla!

NEITI SKÄRE

sisällä majassa Lindille.

Tuot' etten tiennyt; Teidät suutuksiin
ois —!

MUUAN NAINEN

samassa paikassa.

Ihan kaivelee se sydänelässä!

TOINEN NAINEN

ovella Annalle.

Hän kirjoitti?

MUUAN TÄTI.

Ei!

NEITI SKÄRE.

Styver teki niin.

MUUAN NAINEN

parvekkeella.

Mitenkä kauan kihlaus oli salassa?

Juoksee majaan.

NEITI SKÄRE.

Sormuksen ostanet kai huomenna.

USEAT NAISET

innokkaina.

Lindistä mitta!

NEITI SKÄRE.

Mitä hupsua;

sen Anna tekee.

ROUVA STRÅMAN

parvekkeellä, eräälle sukkaa kutovalle naiselle.

Putos silmukka!

SISÄKKÖ

ovella, kädessään tarjotin.

Pien kupponen?

MUUAN NAINEN.

Vain tilkka lomaan jutun.

NEITI SKÄRE.

Niin hauskaa, että saat sa uuden nutun
ens viikoks, jolloin käytte vieraissa.

VANHAHKO NAINEN

majassa ikkunan luona.

Milloinka käymme talousostoksilla?

ROUVA STRÅMAN.

Nyt hyvät hinnat lienee porslinilla?

MUUAN HERRA

muutamille naisille parvekkeella.

Lind hyväilee tuoll' Annan hansikasta.

MUUTAMAT NAISET

äänekkäällä ilolla.

Hän sitä suuteli!

TOISET

samoin, hypähtävät pystyyn.

Ken uskoisi!

LIND

näyttäytyy ovella, punehtuneena ja hämillään.
Tuo lörpötyst' on!

Poistuu.

NEITI SKÄRE.

Näin sen selvästi!

STYVER

ovella toisessa kädessä kahvikuppi, toisessa korppu.
Nyt väärän kuvan annat asiasta;
sa todistuksessasi erehdyt.

NEITI SKÄRE

sisällä näkymättömänä.

Käy, Anna, kuvastimen eteen nyt!

MUUTAMAT NAISET

huutaen.

Te myöskin, Lind!

NEITI SKÄRE.

Nyt selkä selkään! Tiukemmin!

NAISET PARVEKKEELLA.

Pituutta Annalla lie vähän niukemmin.
*kaikki juoksevat sisään puutarhamajaan, josta kuuluu
naurua ja äänekestä puhetta hetken ajan.*

FALK

*joka edellisen kohtauksen aikana on kävellyt ympäri
puutarhassa, tulee nyt etu-alalle, pysähtyy ja katselee
sisälle, kunnes melu on jonkunverran asettunut.*

Tuoll' lemmen runoutta surmataan. —
 Mies kerran joutui syömään leipää, vettä,
 kun naudan teurasti hän siten, että
 se kitumaan jäi henkitoreissaan;
 mut nuo — nuo tuolla —, käyvät valloillaan.
 Ois mieli —; ei, on sana tyhjää, valan
 ma vannoin, että toimia nyt alan.

LIND

astuu nopeasti ja varovaisesti ulos ovesta.
 On vihdoin vuoro muoti-asioiden;
 nyt pääsen pakoon —

FALK.

Varma olla voit
 onnesta; taajasti kuin sääsket, koit
 tääll' lentää laumat onnittelijoiden.

LIND.

He hyvää tarkoittavat varmasti,
 vaikk' kyllä vähempikin riittäisi.
 Saa osanotto moinen voimat voipumaan;
 pois hetkeks pakenin ma tänne toipumaan.

Aikoo mennä ulos oikealle.

FALK.

Sa minne menet?

LIND.

Kojuhumme pois.
 Koputa, lukossa jos ovi ois.

FALK.

Mut etkö Annaa luokses tahdo hetkeksi?

LIND.

Ma moisen katson ihan turhaks retkeksi.
Istuimme yöllä kauan puhellen;
sain hälle sanotuksi tähteellisimmän;
minusta muutoin aina onnen sisimmän
parissa oltava on säästäen.

FALK.

Oot oikeassa; liian vapaa, avoin
ei olla saa —

LIND.

Pois päästä minut nyt.
Ma piipun poltan järkimiehen tavoin;
en viikkoon sauhuja lie vedellyt.
Taakalle sydämen se oisi kirvoitus;
näät päivät rukkasia uotin kauhulla —

FALK.

Ei sulle pahaa tehne pieni virvoitus.

LIND.

Makunsa vanha, hyvä lienee sauhulla.
Menee ulos oikealle. NEITI SKÄRE ja MUUTAMIA MUITA
NAISIA tulee puutarhamajasta.

NEITI SKÄRE

Falkille.

Lind varmaan tästä läks?

FALK.

Hän juuri, riista.

MUUTAMAT NAISET.

Luotamme karata.

TOISET.

Hyi häpeää!

FALK.

Viel' arka hiukan, mutta kesyttää
pian hänet voitte; hiiteen kauna, kiista.

NEITI SKÄRE

katsellee ympärilleen.

Hän missä on?

FALK.

Vain tuolla ullakolla,
pesäämme pieneen päättyi miehen pako;

Rukoilevasti.

mut älkää häntä alas karkoittako;
huohtaa hänen suokaa!

NEITI SKÄRE.

Kauan olla

hän siell' ei saa.

FALK.

Vain hetken, — viskellä
taas häntä voitte niinkuin aalto kaarnaa.
Nyt tutkii hän kai brittiläistä saarnaa —

NEITI SKÄRE.

Englantilaista —?

NAISET.

Tuo on leikkiä!

FALK.

Ei, täyttä totta. Siin' on toimi-alaa,
mies siirtolaisten papiks aikoo ryhtyä,
ja siks —

NEITI SKÄRE

kauhistuneena.

Hän hupsun-tuumiaan ei salaa?

Naisille.

Nyt saavat tädit neuvotteluun yhtyä!
Hoi Anna, rouva Halm ja kaikki muut!

MUUTAMAT NAISET

liikutettuina.

Tää estettävä on!

TOISET.

Nyt käymään suut!

NEITI SKÄRE.

He saapuvat;

ANNALLE, *joka saapuu puutarhasta* PASTORIN, TÄMÄN
VAIMON *ja* LAPSIEN, STYVERIN, GULDSTADIN, ROUVA
HALMIN *ja* MUIDEN VIERAIDEN *kanssa.*

sa tokko tiedätkään,

mit' aatellut on sulhos mielessään?

Papiksi merten taa —

ANNA.

Ma tiedän sen.

ROUVA HALM.

Oot luvannut —!

ANNA

hämillään.

Ma liityn hänehen.

NEITI SKÄRE

kauhuissaan.

Mies houkuttelee sua —!

NAISET

lyövät vastakkain käsiään.

Niin ovelasti!

FALK.

Hän seuraa sisällistä kutsuaan —!

NEITI SKÄRE.

Mies v a p a a seuraa sitä kuoloon asti;
 k i h l a t t u seuraa morsiantaan vaan. —
 Ajoissa ajattele, kulta Anna,
 pääkaupungin sa olet lapsonen —?

FALK.

Suloist' on kärsiä vuoks aatteen!

NEITI SKÄRE.

Vuoks sulhon aatteen mitään alttiiks panna

en tahdo, turhaksi ma katson sen!

Naisille.

Pois tulkaa!

Tarttuu Annan käsivarteen.

Sua neuvon, mieles malta; —
hänelle näytä kellä tässä on valta.

Käyvät taka-alaa kohti ja ulos oikealle innokkaasti keskustellen usean naisen kanssa; muut vieraat hajaantuvat eri ryhmiin puutarhassa. FALK pysäyttää STRÅMANIN, jonka vaimo ja lapset alati pysyttelevät hänen läheisyydessään. GULDSTAD kävelee edestakaisin seuraavan keskustelun aikana.

FALK.

Miest' auttakaa, mi uskon vuoks saa otella,
kapinan hengen neuvovat he Annalle.

STRÅMAN

ammatti-äänellä.

Miestänsä vaimon täytyy aina totella; — —

Aprikoiden.

Mut kutsun ehkä rakentaa hän sannalle,
sen käsityksen päivällä ma sain,
en uhriin luota, paljon ehk' on vikaa —

FALK.

Ei pidä tuomita noin äkkipikaa.
Vakuutan Teille kautta kunniain:
kutsunsa suunnaton on eittämättä —

STRÅMAN

katse kirkastuen. —

No niin, — jos sanoa voi peittämättä
 niin paljon vuodessa, — se toista on.

FALK.

kärsimättömästi.

Teist' tärkein se, mi mulle arvoton;
 ma puhun syämen kutsusta, — en tuloista!

STRÅMAN

tunteellisesti hymyillen.

Niit' ilman ei voi kukaan julistaa
 maan päällä Herran sanomata suloista.
 No niin, jos hän ois vapaa, uskokaa, —
 jos hän ois yksinäinen, riippumaton, —
 se silloin kyllä kävis laatuhun;
 mut Lindin, miehen aivan kihlatun, —
 yrittää täytyy alle oman katon.
 Hän vankka on, ja alkaa taistelun,
 perheensä kasvaa kait jo varsin varhain; —
 ma oletan, ett' tahto häll' on parhain; —
 mut sana sanoo: »Hiekalle ei sun
 rakentaa pidä.» Aivan toista oisi,
 jos uhri — —

FALK.

Se ei ole suinkaan niukka.

sen tiedän.

STRÅMAN.

Niin, — se miestä auttaa voisi!

Jos u h r i n anto ei vain ole tiukka,
vaan runsas —

FALK.

Aulis, altis ain' on hän.

STRÅMAN.

H ä n? Sanojanne tokko ymmärrän!
Papilla uhrista ei muuta huolta
kuin o t t a a —

ROUVA STRÅMAN

katsoo taka-alalle.

Jälleen saapuvat he tuolta.

FALK

*tuijottaa hetken hämmästyneenä häneen, ymmärtää hänet
vihdoin ja purskahtaa nauruun.*

Eläköön u h r i, — jonka pappi s a a, —
se, joka kukkaroa pullistaa!

STRÅMAN.

Kun päivät päästään valjaissa on aina,
niin palkan jouluks saa ja helluntaina.

FALK

leikillisesti.

Totellaan »kutsua» — kun k u l t a takana
vain viitto, — vaikk' ois sitten perheenisänä!

STRÅMAN.

Sanasta osalliseksi pahin pakana
saa tulla, kun hän u h r a a j a i n on l i s ä n ä.

Hillitysti.

Tään asian voin kyllä järjestää.

Eräälle pikku tytöistä.

Käy, Metta, noutamassa isän pää.

Tarkoitan piipunpäättä, ymmärrätkös sä —

Etsiskelee takkinsa takataskusta.

ei varropas; se täällä onkin kätkössä.

*Lähtee ylöspäin astelemaan ja täyttää piippunsa, vaimo
ja lapset seuraavat häntä.*

GULDSTAD

lähestyy.

Minusta tuntuu, että käärmeeksi

ruvennut ootte lemmen yrttitarhaan!

FALK.

Ei heelmät tiedonpuun vie ketään harhaan,

ne viel' on vihreet.

Lindille, joka tulee oikealta.

Jouduit nopsasti?

LIND.

Huoneessa siivo oli suunnaton;

risoiksi uutimemme revittynä,

siruina lamppu, kappaleina kynä,

musteessa vallan palkit permannon —

FALK

lyö häntä olalle.

Kevääni merkki hävitys tuo on.

Eloa katsoin uudinten vain takaa,

valossa lampun yksin runoilin;
 kamarilauluni nyt lopetin; —
 auringon paahteessa maa eessäin makaa; —
 oon muuttunut, mua kutsuu kevään vapaus,
 sytyttää lauluun toiminta ja tapaus.

LIND.

Ma vähät huolin, kuinka runoilet;
 mut anoppini uutimia et
 tään koommin enää kappaleiksi leikkaa.

FALK.

Hän, joka uhraa vain, ei mitään säästäne,
 ei edes tyttäriään, — tokkopa
 hän kovin suree moista pikku seikkaa!

LIND

vihoissaan.

Tää tykkänään on sopimatonta,
 ei millään häpeättä tästä päästäne!
 kuitenkin, sovi hänen kanssaan siitä;
 mut lamppu oli yksinomaan mun —

FALK.

Voit heittää hiiteen tyhjän arvelun;
 valoisa kesä eikö sulle riitä, —
 on lamppu turha?

LIND.

Ymmärrä en sua;
 et muista, ett' on kesä lyhyt niin.

Jos jouluksi ma aion valmistua,
en aikaa tuhлата saa turhuuksiin.

FALK

ihmetyksissään.

E t e e n p ä i n aattelet?

LIND.

Kait mull' on järkeä;
tutkinto lienee sentään varsin tärkeä —

FALK.

Muistappa: syleilee sua elo kuuma;
et muuta vaadi, nykyisyyden huuma
sun täyttää, — et ees t u t k i n t o a kait
jouluksi; — onnen kauniin linnun sait
paulaasi; on kuin tulvis helmahan
sinulle kaikki aarteet maailman!

LIND.

Niin, mutta ymmärrä mun puhettain,
c u m g r a n o s a l i s —

FALK.

Anna tulla vain!

LIND.

Onnesta nauttia voin a a m u p ä i v ä t,
sen olen päättänyt.

FALK.

On reipast' tuo!

LIND.

Vieraisiin täytyy suvun uuden luo
mun mennä, se on aina hukkaa ajan,
mut käyttämättä hetket muut jos jäivät,
varmasti kaikki menee hujan hajan.

FALK.

Ja viime viikolla, se siltä näyttää,
sa aioit laulain maailmalle pois.

LIND.

Havaitsin, että matka pitkä ois;
nuo viikot voin ma paremminkin käyttää.

FALK.

Toisesta syystä jäit sa kotia;
laaksossa kuulit lauluintuja,
vuoristo-ilmaa hengitit sa täällä.

LIND.

On ilma täällä kyllä raitista;
mut nauttia voi siitä kesäsäällä,
vaikk' istuisikin työssä kirjoineen.

FALK.

Mut kirjain avullahan taivaaseen
ei nousta —

LIND.

Itsepäisempää ei tapaa!
Noin puhuin ollessani jouten, vapaa —

FALK

*luo häneen katseen ja ristii hiljaisessa ihmetyksessä
kätensä.*

Sinäkin, Brutus!

LIND

puoliksi hämillään, puoliksi suutuksissaan.

Ajattele vaan,

enemmän multa yhä vaaditaan.

On mulla morsian. Sa katso muita

suuresti kokeneita kihlatuita,

joit' ihmisinä sinun täytyy kiittää, —

he väittävät: jos elon taisteluita

kaks käy, niin —

FALK.

Selityksesi jo riittää.

Sen keltä sait?

LIND.

Heit' älä koskaan pilkkaa.

On Styver mies, mi puhuu totta silkkaa,

ja neiti Skäre, kokemusten sarja

suur hällä —

FALK.

Entäs rovasti ja Marja?

LIND.

On vallan merkillinen pari tuo;

sisäisen rauhan heille sielu suo —

ruustinnan muistot kihlauksest' on hukkuneet,

hän tietää tuskin mitään rakkaudesta.

FALK.

Se johtuu siit', ett' ovat liikaa nukkuneet
 he, — uneen häipyä muistot muinaisesta.
Laskee kätensä hänen olkapäälleen ja katselee pilkalli-
sesti häntä.
 Ol' viime yönä unesi kait makea?

LIND.

Sit' ensin rauhatonna sain ma hakea,
 ma ihan järkeäni pelkäsin;
 mut sitten puoleen päivään loikoilin.

FALK.

On niinkuin jokin ois sun hetkeks tuhonnut.

LIND.

Taas aamust' oon kuin terveyttä uhonnut.

Tämän kohtauksen aikana STRÅMAN on kävellyt edes-
takaisin taka-alalla keskustellen innokkaasti ANNAN kanssa;
 ROUVA STRÅMAN ja LAPSET kulkevat perässä. NEITI
 SKÄRE näyttäytyy nyt myöskin; hänen seurassaan on
 ROUVA HALM ja joukko muita naisia.

NEITI SKÄRE

ennenkuin on astunut esille.

Lind!

LIND

Falkille.

Kintereillä ovat jällehen!

Pian pakoon.

NEITI SKÄRE.

Varrotkaahan hetkinen!
Nyt erimielisyyden voimme ratkaista,
mi välillenne syntyä on ehtinyt.

LIND.

Me eri mieltäkö?

NEITI SKÄRE

osoittaa ANNAA kohti, joka on kauempana puutarhassa.

Sen kyönelehtinyt
katseensa lausuu. Matka-aiheet katkaista
pitäisi Teidän.

LIND.

Kautta taivasten,
hän myöntyi —

NEITI SKÄRE

ilkkuen.

Sen on, raukka, näköinen!
Varmasti ette tahdo tehdä tenää,
kun rauhass' saamme seikkaa tuumia.

LIND.

Mut vastaisuutein parhain unelma
ol' uskontaisto tuo!

NEITI SKÄRE.

Ken ajassa
valistuneessa uskoo uniin enää?
Kas, Styver näki unta äskettäin,
ett' tuli kirje, reunustettu näin —

ROUVA STRÅMAN.

Se tietää, että pääsee aarteen makuun.

NEITI SKÄRE

päättänsä nyökäyttäen.

Palkkansa joutui heti uloshakuun.

NAISET *piirittävät* LINDIN *ja poistuvat hänen kanssaan keskustellen ylemmäksi puutarhaan.*

STRÅMAN

jatkaen ANNALLE, *joka koettaa miltei pujahtaa pois tämän seurasta.*

Niin, rakkaat lapset, näistä syistä jo, sen meille sanoo pelkkä puhdas järki, moraali myös ja pyhä sana Herran, huomaatte, että kiistaltanne kerran varmasti kokonansa katkee kärki.

ANNA

puoleksi itkien.

Viel' oon niin kokematon, lapsi ihan — —

STRÅMAN.

Tietysti silloin tuumii, helpostihan pauloihin joudun viekkauden, vihan; mut älkää epäilykseen vaipuko, — mua sekä Marjaa samoin kohtasihan —

ROUVA STRÅMAN

Äitinne kertoi tänään muinaisista muistoista; olin surrut kuten Te, kun saimme kutsun —

STRÅMAN.

Siitä johtui se,
ett' täytyi maalle muuttaa kaupungista;
mut joku lantti kun jo oli säästetty,
ja reippaat ensi kaksoisemme päästetty,
niin haihtui suru.

FALK

hiljaa STRÅMANILLE.

Suuri puhuja

Te ootte!

STRÅMAN

*nyökäyttää hänelle päätään ja kääntyy jälleen ANNAN
puoleen.*

Seisokaa siis vahvana!

Miks empiä? Falk kertoi mulle juuri,
ett' on tuo paikka päällepäätteeks suuri; —
niin eikö ollut?

FALK.

Ei —

STRÅMAN.

Se oli niin —!

Annalle.

Tuloihin voitte päästä runsaisiin.

Miks kieltäytyä? Miksi turhaa raatamista!

Te esikuvan voitte ottaa Aatamista

ja Eevasta, kas arkin asukkaita —

ilmassa liljat — linnut pitkin maita —

nuo linnut pienet — linnut — kalain karjat — —

Jatkaa hillitysti poistuessaan ANNAN kanssa.

FALK

NEITI SKÄREN ja TÄTIEN *lähestyessä* LINDIN *kanssa*.
 Hurraa! Tuolt' astuu satureiden sarjat;
 voittoisa vanha kaarti aseissaan!

NEITI SKÄRE.

Hyv' on, ett' Anna täältä tavataan.

Hillitysti.

Voitimme, Falk! — luo morsiamen vaan.
Lähestyy ANNA.

STRÅMAN

tehdän torjuvan liikkeen.

Maailman apu tääll' on tarpeeton;
 kun henki vaikuttaa, niin liha joutanut
 pois sieltä on —

Häveliäästi.

mun apuni on noutanut
 voimansa ylhäältä — —!

ROUVA HALM.

Siis sovinnon

nopeesti teemme.

TÄDIT

liikutettuina.

Kaunista on tää!

STRÅMAN.

Sydäntä lieneekö niin penseää,
 jot' ei tää kohta vavahuttaisi,

vahvistais sekä havahuttaisi?
 On ylentävää nähdä lapsosta,
 mi aulista ei kiellä uhria,
 kun kutsuu velvollisuus.

ROUVA HALM.

Totta tuo,
 mut toimielias myös on ollut suku.

NEITI SKÄRE.

Ma myös ja tädit, — mekään emme nuku!

Lindille.

Avaimet syämen Anna Teille suo;
 mut meiltä, ystävättärilt', ei huku
 tiirikka, joka voittaa avaimen; —

Puristaa hänen kättään.

jos joskus tarvis ois. niin tulkaa luottaen
 luoksemme, — ystävyys tää aina kestää.

ROUVA HALM.

Luonanne oomme, sano sitä suotta en —

NEITI SKÄRE.

Tahdomme epäsövnun synnyn estää.

STRÅMAN.

Oo, rakkaus, ystävyys on tässä voittanut!
 näin riemun-haikeaa ei hetkee muuta!

Kääntyy LINDIN puoleen.

Nyt, nuori mies, on aikas vihdoin koittanut!

Johtaa ANNAN hänen luokseen.

Neitseesi ota, — anna hälle suuta!

LIND

ojentaa kätensä ANNALLE.

En matkusta!

ANNA

lausuu vuorosanansa yht'aikaa LINDIN kanssa.

Ma seuraan sua!

ANNA

ihmeissään.

Et matkusta?

LIND

myöskin ihmeissään.

Sa mukaan?

ANNA

katselee avuttomana ympärilleen.

Mut näinhän tiemme varmaan eroaa!

LIND.

Mit' on tää?

NAISET.

Mitä?

NEITI SKÄRE

innokkaasti.

Ymmärtääkö kukaan

tät' erehdystä —

STRÅMAN.

Lupas matkustaa

hän—

NEITI SKÄRE.

Lind taas lupas heittää matka-aikeet!

FALK

nauraen.

Ei hätää; kumpikin on taipunut.

STRÅMAN.

Nää pulmat ovat mulle liian vaikeet!

Käy ylös taka-alaa kohti.

TÄDIT

sikin sokin puhuen.

Ken, Herran tähden, alkoi taistelut?

ROUVA HALM

GULDSTADILLE ja STYVERILLE, jotka ovat kävelleet ulko-
puolella puutarhassa ja lähestyvät nyt.

Käy täällä kiista yhä tulisempi.

Puhelee hiljaisesti heidän kanssaan.

ROUVA STRÅMAN

NEITI SKÄRELLE, *nähdessään, että puutarhapöytää katetaan.*

Tee saapuu.

NEITI SKÄRE

lyhyesti.

Luojan kiitos.

FALK.

Eläköön

teevesi, tädit, ystävyys ja lempi!

STYVER.

Näin ollen tässä ei vaikeutta kohtaa,
 suotuisaan loppuun asian voi johtaa.
 Pykälän tähän voimme sovittaa:
 Alistuu vaimo miehen tahdon mukaan.
 On sanat selvät, kiellä sitä ei kukaan —

NEITI SKÄRE.

Mut tasa-arvo siinä iskun saa!

STRÅMAN

Annalle.

Lakia taivaan kuule, siihen luota —

STYVER.

Mut Lind voi myöskin hiukan kiertää tuota; —

LINDIN puoleen kääntyen.

Alallas pysy, siirrä vielä matkaa.

TÄDIT

iloisina.

Se käy!

ROUVA HALM.

Niin, niin!

NEITI SKÄRE.

Nyt ei voi riitaa jatkaa.

SVANHILD ja tytöt ovat kattaneet tällävälän teepöydän
 parvekkeen portaiden alapuolelle. ROUVA HALMIN pyynnöstä naiset istuvat pöydän ääreen. Muu seura asettuu
 osaksi parvekkeelle ja huvimajaan, osaksi sinne tänne

*puutarhaan. FALK istuu parvekkeella. Seuraavan koh-
tauksen aikana juodaan teetä.*

ROUVA HALM

hymyillen.

Pien rajusää siis ohi meni jo.
Tuollainen suvisade mieltä virkistää;
taas kaksin verroin kirkkaampana tirkistää
hajooavan pilven takaa aurinko.

NEITI SKÄRE.

Niin, vettä vaatii rakkauden kukka,
jos vihantana mieli olla sen.

FALK.

Se kuolee, kuivalle jos joutuu, rukka;
se siinä lienee kalan kaltainen —

SVANHILD.

Ei, rakkaudelle pelkkä ilma riittää —

NEITI SKÄRE.

Ja siinä kala kuolee —

FALK.

Aivan niin.

NEITI SKÄRE.

Näette, että suunne tukittiin!

ROUVA STRÅMAN.

Jo tuoksun vuoks voi tätä teetä kiittää.

FALK.

Totuutta kukkavertaus ehkä vastaisi.
 Se kukka on; jos taivas sit' ei kastaisi
 sateella, niin se kuihtuis sangen pian — —
Keskeyttää.

NEITI SKÄRE.

Mut —?

FALK

sirosti kumartaen.

Tädit ruiskuillansa poistaa vian. —
 Tuo vertaus on runoniekkojen,
 lie monet sukupolvet nielleet sen, —
 mut useimmille epäselväks jää se;
 ei tietoon tuosta runsaudesta pääse.
 Mi kukka oikeastaan rakkaus lie?
 Totuuteen mikä vertaus meidät vie?

NEITI SKÄRE.

Se r u u s u on; sen tietää jokainen; —
 elolle suo se ruusunhohtehen.

MUUAN NUORI NAINEN.

Se v u o k k o on, min kasvun kattaa hanki;
 se aukes vasta, kun ei oo se vanki.

MUUAN TÄTI.

V o i k u k k a on se, joka parhaiten
 menestyy, mies kun runnellut on sen,
 ja ehkä tallattuna kukkii enin
 kuin kertoo kaunis runo Pedersenin.

LIND.

Se lumikello on, mi mielihin
soi elon helluntaisin sävelin.

ROUVA HALM.

Muratti on se, joka vihannoi,
kun talvi maille jään ja lumen toi.

GULDSTAD.

Islannin jäkälä se lienee varmaan:
se lääke neitosten on sairaan parmaan.

MUUAN HERRA.

Kastanja villi on se, — kelpaa haloiksi,
mut heelmistä ei ole herkkupaloiksi.

SVANHILD.

Kamelia se on; ei ruusun lemuissa
käy naiset enää hienommissa kemuissa.

ROUVA STRÅMAN.

Ei, se on kukka, kovin ihana; —
varrotkaa — harmaa — ei, vaan — punerva; —
mik' on se —? Ihan kieleltä nyt luisti — —;
on vallan kummaa, kuinka pettää muisti.

STYVER.

On joka kukkakuva ontuva.
Mut kukkaruukku vertaust' ei pilaa;
yks siihen mahtuu aina kerralla,
mut jälkeempäin on kahdeksalle tilaa.

STRÅMAN

lapsiparven keskellä seisoen.

P ä ä r y n ä p u u on rakkaus; valkoinen
 keväällä kukkavaippa verhoo sen;
 sijassa kukoistuksen kauniin, uhkeen,
 pian näämme heelmäsarjan vehreen, muhkeen,
 mi imee taaton-rungost elonesteitä; —
 ja kypsyy viimein, ellei satu esteitä.

FALK.

Niin monta mieltä kuin on miekkosta!
 Mut kaikk' on käsittäneet sentään väärin.
 Mun vertaustain voitte kuunnella; —
 saa sitä vääntää, kääntää mielin määrin
Nousee ja asettuu puhuja-asentoon.
 Äärillä Idän yrtti vihannoi,
 auringon serkun puistossa se itää —

NAISET.

T e e on se!

FALK.

Niin.

ROUVA STRÅMAN.

Ah, Falkin ääni soi
 kuin Stråmanin —

STRÅMAN.

Nyt rauhoittua pitää.

FALK.

Sen koti siis on tarumaissa Idän,
 etäällä aavikoiden paachtehesta; —

Lind, täytä kuppi! Teestä, rakkaudesta
teevesipuheen Teille nyt ma pidän.

Vieraat vetäytyvät lähemmäksi toisiaan.

Tuon kasvin koti satumaassa on;
ah, siellä on rakkaudenkin paikka parhain.
Tuot' yrttiä vain lapset auringon
suojaavat siimeksessä kukkatarhain.
Niin rakkauden laita myöskin on.
Veressä täytyy tulta auringon
myös olla, jotta rakkaus siinä säilyy,
kukoistaa, päivän seesteisenä päilyy.

NEITI SKÄRE.

Mut Kiinahan on sangen vanha maa,
teen iän siitä saattaa aavistaa —

STRÅMAN.

Vanhempi aivan varmaan kuin Jerusalem.

FALK.

Se tunnettiin, kun autuas Metusalem
selaili aapistansa ahkerasti —

NEITI SKÄRE

voiton riemulla.

Olemus rakkauden nuori on!
Tää vertaus on siis aivan mahdoton.

FALK.

On rakkaudella ikää valtavasti;
varmemmin tuskin tunnustetaan mitään,

sen kansa kaikki tietää lännest' itään; —
 löytyypä muutamia, jotka keksi
 sen olemuksen ihan i k u i s e k s i; —
 tietysti tuoss' on sentään liikaa hituinen, —
 mut ikä sen on vuosisatain pituinen.

NEITI SKÄRE.

Ei erilaista ole rakkautta;
 mut teetä hyvää on ja huonoa.

ROUVA STRÅMAN.

Teelajeja on sängen paljonkin.

ANNA.

Ensiksi vehree sato keväimen —

SVANHILD.

Se vain on janoon päivän tytärten.

MUUAN NUORI NAINEN.

Se mielet huumaa lailla eetterin —

TOINEN.

Kuin lotus tuoksuu se, on mannan-makea.

GULDSTAD.

Kaupoista näistä turha sit' on hakea.

FALK

joka on tällävälän laskeutunut alas parvekkeelta.
 Arvoisat naiset, kunkin povessa

on pieni »taivaan valtakunta» oma.
 Siell' aukoo kukkasien sarja soma
 kainouden Kiinanmuurin takana.
 Mut pienet Kiinannuket mielikuvituksen,
 ne jotka huokaa majasissa huvituksen,
 ja unelmoivat —, hunnut hienot lanteilla,
 kultaiset kukat käsissä ja ranteilla, —
 ne Teiltä saavat kevään ensi ummut,
 vähät, jos hyytyy syksyn heelmäkummut.
 Siks saamme tähteet korkealla hinnalla, —
 niin kehnot kuin on hamppu silkin rinnalla, —
 ne puistamalla puusta putoovat —

GULDSTAD.

Siis musta tee.

FALK

päätään nyökäyttäen.

Mi täyttää markkinat.

MUUAN HERRA.

Lie myöskin teetä nimeltä de boeuf —

NEITI SKÄRE

teeskennellen.

Tuon tietää kait vain suuret tuntijat.

FALK.

Myös olemass' on rakkaus de boeuf;
 tavataan sitä joskus — romaaneissa,
 myös silloin tällöin miesten joukossa,
 naisvaltaan vaipuneissa sankareissa.

On tässä paljon yhdyskohtia.
 Niinmuodoin kertoo taru muinainen,
 tee että kärsii, tuoksua jää vaille
 sisintä, jos vain yli merien
 laivoissa tuotetaan se näille maille.
 Se meille kuljetetaan pitkin aroja; —
 sen tulli tuottaa Venäjälle varoja;
 se siellä leimataan, ja oikeana
 vihdoinkin tänne saapuu tavarana.
 Samoinhan rakkauskin taivaltaa
 arolla elon? Hirvittävä tapaus
 kait lempemme ois myrskyävä vapaus,
 ei moista kukaan koskaan anteeks saa!
 »Höystettä siin' ei ole moraalin!»
 »Pois siit' on laillisuuden tuoksukin!»

STRÅMAN

nousee.

Jumalan kiitos, kristityissä maissa
 nuo tavarat on kiellettyjä laissa.

FALK.

Jos rauhassa se olla haluaa,
 sen ensin täytyy käydä kautta kaavojen
 Siperian, miss' säilyy merten aavojen
 se hengeltä; — se sitten näyttää saa
 paperit pappein, iukkareiden, isien,
 kuomainsa, hiitten, lempoin, vihollisien,
 ja muiden kunnan miesten, sitäpaitsi
 Luojansa, joka kaikki ohjas, kaitsi. —
 Ja sitten viime suuri yhtymä;

kultuuri ruvennut on itäistä
 »taivasten valtakuntaa» ahdistamaan;
 hirressä mandariinit, muurit hajoo,
 maan tasalle sen vanha valta vajoo,
 ja sadon raa'at kädet lyövät lamaan.
 Pian »taivaan valtakunta» vain on taru,
 ei tuohon enää kohta kukaan usko;
 maailma tykkänään on harmaa, karu; —
 sen yllä riutuu sadun ilta-rusko
 ja sammuu pois, — mut miss' on rakkaus sitten?
 Ei sekään ole mailla elävitten!

Kohottaa kuppinsa ilmaan.

Se aikans eli, antaa mennä tuon; — —
 teevettä Amor vainaan muistoks juon!

*Tyhjentää kuppinsa; liikehtimistä seurassa, joka osoittaa
 voimakasta paheksumista.*

NEITI SKÄRE.

Hän vasta hupsuttelee vertauksillaan!

NAISET.

Aatelkaa, että rakkaus kuollut ois —!

STRÅMAN.

Ikäänkuin tässä ei jo nähdä vois
 sen teetä nauttimassa kukkeimmillaan.
 On tässä leski surupuvussa —

NEITI SKÄRE.

Aviopari —

STYVER.

Joka liitostaan
on monta rakkauden heelmää niittänyt.

GULDSTAD.

Ja sitten nuoret, jotka yhteen liittänyt
on elo, — lemmen kevyt ratsuväki.

STRÅMAN.

Vanhemmat ensin, joiden liitto näki
jo tyynet sekä myrskyt —

NEITI SKÄRE

keskeyttää.

Sitten untuvan
hentoinen nuoruus, — eilen liittohon —

STRÅMAN.

Syys, talvi, kevät, kesä tässä on;
sen luulisi jo ihan kouraan tuntuvan,
sen silmä näkee, korva tarkkaan kuulee —

FALK.

Ja sitten?

NEITI SKÄRE.

Rakkauden mies kuolleeks luulee!

FALK.

Te ootte ymmärtäneet minut väärin.
En väittänyt ees moista ole ma.
Mut muistakaa, ett'ei voi mielinmäärin

todistaa tulta aina sauhulla.
 Ma hyvin tiedän, että avioita
 on solmittu, ja lisättykin perhettä;
 on rukkasia, kukkasia, erhettä,
 mitenkä voisin koskaan kieltää noita?
 Ruusuiset kirjelijut kyllä liitelee,
 ne sulkee kyyhkyspari, joka — riitelee,
 on täynnä lempiviä kadut, turut,
 syö kihla-vieraat makoisimmat murut,
 on tapa tainnut säätää eri lait,
 joihinka »lempiväiset» taipuu kait; — —
 mut onhan meillä myöskin majureita,
 me omistamme suuren asevaraston,
 on meillä rumpuja ja paineteita,
 mut vaieta niist' ehkä sentään parast' on!
 Meill' on siis miekkoisia miekkavöitä,
 mut onko silti urhokkaita töitä?
 Vaikk' oisi leiri asetettu, ankarin, —
 niin onko silti aina mieltä sankarin?

STRÅMAN.

Kaikessa kohtuus; myönnän tosiaan,
 ett' on kai joskus ihan liikaa luvattu,
 kun aivan ainoaksi laatuaan
 on nuorten leimuava lempi kuvattu.
 Rakentaa ainiaaks ei sille saata;
 ei, avio voi meille vasta taata
 sen kallion, min pohja kaikki kesti,
 min varassa se seisoo ikuisesti.

NEITI SKÅRE.

Ma tästä olen aivan toista mieltä.

Todistus parhain löytynee kai sieltä,
miss' ilman pakkoa voi liitto vapaa
vuoskaudet kestää; sitä harvoin tapaa.

ANNA

lämpimästi.

Ei, — liitto, mi on raikas, nuorekas,
se rikas on ja kaikkivaltias.

LIND

mieltiväisesti.

Kenties on siinä tuoksu aattehen,
kuin vuokossa, vain alla hankien.

FALK

puhjeten äkkiä puhumaan.

Langennut Adam! Kotikaipuu vakaa
sinulle Edenin soi aidan takaa!

LIND.

Sa hourit!

ROUVA HALM

loukkaantuneena FALKILLE, seisomaan nousten.

Osoita ei ystävyyttä
se, että riitaa jälleen haastatte;
epäillä Lindin onnea miks syyttä —

MUUTAMAT NAISET.

Se varma on!

TOISET.

Muut sit' ei epäile.

ROUVA HALM.

Ei käynyt Anna tosin keittokoulu,
mut taidot nuo hän oppii ennen joulua.

NEITI SKÄRE.

Hameensa itse ompelee hän häihin.

MUUAN TÄTI

taputtaa ANNAN *päätä*.

Ja viisastuu ja varttuu hommiin näihin.

FALK

nauraa ääneen.

Oi älyn-irvikuva, suulla haastat
sa ystävään, ja hullun-hypyin raastat
hengiltä miehen! Etsikö hän järkeä?
Oliko keittotaito hälle tärkeä?
Hakemaan riemumielin saapui hän
raikkainta ruusunkukkaa puistostanne.
Te kasvatitte sen; — ja hedelmän
hän löysi —!

NEITI SKÄRE

loukkaantuneena.

Puhutteko pilkallanne?

FALK.

On ruusun marja hyvä hedelmä
keitossa, — mut ei kevätlempenä!

ROUVA HALM.

Hakea turhaan tanssikeijukaista
saa täältä; tääll' ei ole moista naista.

FALK.

Keikaillen kaikki tahtoo puhua
 talousaatteestansa toimekkaasta;
 se versonut on siitä valheesta,
 mi köynnöskasvin lailla kohoo maasta.
 Kiitoksein »tanssikeijulle» ma lupaan,
 hän syntynyt on suloon, kauneuteen, —
 ah, tanssisaliin kultarihmeineen
 käy lumo, mut ei imettäjän tupaan.

ROUVA HALM

katkeruutensa tukahuttaen.

Puheenne ymmärrän ma tässä kohdin.
 Mies kihlaantunut hylkää maailman;
 o n s i i n ä ydin koko asian;
 sen kokemuksestani väittää tohdin.

FALK.

Tietysti; — tyttäret kun siskon naittanut —

ROUVA HALM.

Ja onnekkaasti!

FALK

korostaen.

Liekkö varmaa ihan?

GULDSTAD.

Mitenkä!

NEITI SKÄRE.

Falk!

LIND.

Sa peitses ootko taittanut
vuoks kiistan!

FALK

puhjeten puhumaan.

Kiistan, niin, ja riidan, vihan!

STYVER.

Sa maallikko, et tuntija ees alan!

FALK.

Niin olkoon; mutta vannonut oon valan
taistella henkeen veriin tästä alkain;
ma valheen juuret tallaan alle jalkain,
sen valheen, jolle hoivan hellän soitte,
min totuutena ylvääst esiin toitte!

STYVER.

Vastustan, ellet todistaa sa voi,
siis seikkaan palatkaamme —

NEITI SKÄRE.

Tuki suusi!

FALK.

Se siis on l e m m e n lähde raikas, uusi,
mi lesken murheesta nyt tarinoi, —
se, jok' ei muihin tiennyt, mitä polo
valitus on ja synkkä yksinolo!
Se siis on l e m m e n virta voittoisa,
mi vyöryy valtimoissa puolisoitten,
se, joka voimakkaana, uljaana

tapoja muinen uhmas, hupsuja
 viisaita pilkkas, nauroi ilkamoiden!
 Se siis on l e m m e n kauneuden-palo,
 mi kihlauksen kauan kestää suo!
 Se siis on sama runon liekki jalo,
 mi laulunhengen konttoriinkin luol!
 Se siis on l e m m e n onni, joka säikky
 myrskyistä matkaa yli merien,
 mi v a a t i i uhria, vaikk' aina väikky
 se kauneimpana — i t s e n s' u h r a t e n! —
 Oi ei, Te valheen vaalijat ja isät,
 seikoille suokaa nimet o i k e a t;
 sanokaa, että lesket k a i p a a v a t,
 on liikaa väärät kaunisteet ja lisät!

STRÅMAN.

Tää häpeemättömyys on suunnaton!
 Sanassa jokaisessa pilkkaa on!

Astuu aivan FALKIN nokan eteen.

Vuoks isäin uskon vastaan uutta tietoa
 ma tahdon syöstä, miekan vyöllekin kietoa!

FALK.

Käyn taiston juhlaan niinkuin pitoihin.

STRÅMAN.

Käyn sinne, missä sodan lieskat nuoleksi —!

Lähestyy yhä.

Avio pyhä on kuin pappikin —

STYVER

FALKIN *toisella puolen.*

Ja kihlatut —

FALK.

Lail' lukkarin vain puoleksi.

STRÄMAN.

Katselkaa näitä lapsia; — ne veisaa
jo voitonvirttä mulle! Tehdä ei saa
noin — kuinka on se lainkaan mahdollista — —;
totuuden sana vaatii taipumista; —
vain mielettömän korvat lie noin kovat.
Nää lapset lemmen hedelmiä ovat — — —!

Keskeyttää hämmentyneenä.

Se tahtoo sanoa — ei, tietenkin —!

NEITI SKÄRE

leyhyttelee ilmaa nenäliinallaan.

Tuo puhe hämärä on jonkun verran.

FALK.

Ei tuota todistaa vois selvemmin;
on hyvä, että kuulla saa tuon kerran.
Ilmeinen avio- ja lemменlasten
on ero meillä; — viisasta on tuo;
nää kypsytet on, raakoja on nuo,
nuo villikukkia, nää vartavasten
tarhassa nousseet. Lempemme on järkeä;
sen intohimo ei saa mitään särkeä.
On lempi meillä erikoinen ala;
jäsenet lipun ääreen sitoo vala;
on sääty avio- ja sulhasmiesten se, —
he virkaan pyrkivät, ja suuta piesten se
käy; yhteishenki huolen pitää vuorosta.
Ei muusta puutetta kuin laulukuo-rosta —

GULDSTAD.

Ja lehdestä!

FALK.

Niin! Lehti myöskin mukaan!

Se oli hyvä aate; lehtensä hän
 on saaneet metsämiehet, lapset, naiset.
 Ma toivon, ettei hintaan katso kukaan.
 Me painatamme julkisesti t ä h ä n
 jokaisen liiton, kaikki kihlajaiset;
 me kurkistamme joka kirjeeseen,
 min Vilho kyhäs Laura kullalleen;
 sijasta muiden sanomien muhien,
 mellakkain, tulenvaurioiden turhien,
 puretut kihlaukset julkaistaan;
 on t i e d o t, mistä hintaan huokeimpaan
 lunastaa vanhat sormukset voi käytäntöön;
 on kaksoisista, kolmosista selko, —
 jos pari vihitään, niin turha pelko
 on, ettei liitto kutsua sais näytäntöön; —
 ja rukkaset jos joku saa, niin se
 uutisten muiden joukkoon pannaan heti
 suunnilleen näin: »Taas lemmen perkele
 uhrikseen täältä nuoren sielun veti!»
 Se lehti kannattaa; kun aika koittaa
 jolloinka tilaajia täytyy voittaa,
 hyvillä syöteillä ma heitä houkutan; —
 ma jonkun vanhanpojan pahoin loukutan.
 On lehti liitolle kuin kukan terälehti;
 se sille on kuin kaalille on kerälehti —

GULDSTAD.

Sanomain nimi?

FALK.

»Norjan Lemmen Erälehti!»

STYVER

lähestyy.

Et tosissasi moista aikone?
Maineesi täysin turmelisi se!

FALK.

Tosissain aivan. Väitettyhän on,
ett' elättää ei lempi miestä saata;
tuon väitteen todistan ma kumohon;
mun muut' ei tarvitse kuin syödä, maata;
voin neiti Skären apuun täysin luottaa,
hän antanee kai lehteen Stråmanin
»elämäntarun», iloa se tuottaa —

STRÅMAN

kauhulla.

Hallitkoon Herra! Tokko käsitin?
Eloni taru? Oonko tarumainen?

NEITI SKÄRE.

Niin sanonut en!

STYVER.

Erehdys tuon kaltainen —

STRÅMAN.

Ma loukannutko tapoja! On valtainen
se valhe! Ain' oon ollut sovinnainen.

FALK.

No niin.

Lyö STYVERIÄ olalle.

On tässä veli, jok' ei horju.

Hän runojensa painatust' ei torju.

STYVER

katsahdettuaan kauhistuneena rovastiin.

Sa ootko hupsu! Sano, kuka näki —!

Runoista syytät — —

NEITI SKÄRE.

Tuo on liikaa jo —!

FALK.

Niin kertoo sentään virastonne väki.

STYVER

suunnattoman vihan vallassa.

Ei mitään kerro koskaan virasto!

FALK.

Niin, petä s i n ä k i n; yks mulla on
toveri, jok' ei ole uskon.»Sydämen sadun» Lind kai sepittää,
min lemmen tuhois merten myrskysää,
maanmiehensä hän lemmelleen on uhrannut, —
ei tunteitaan hän ole millään tuhannut!

ROUVA HALM.

Tää, herra Falk, on kaikille jo sietämätöntä.

Me emme saman katon alle sovi; —
ma pyydän, muuttakaa, on auki ovi —

FALK

kumartaen, rouva Halmin ja vieraiden mennessä sisään.
Varroinkin tätä, ollut ei se tietämätöntä.

STRÅMAN.

En koskaan taukoa ma tästä taistosta;
Te loukkasitte Marjaa, minua
ja lapsiain, Metasta Aaneen asti; — —
aatteiden kukko, — kiekaiskaa nyt kaikuvasti —
Lähtee sisälle vaimon ja lapsien kera.

FALK.

Ja saarnatkaa Te, apostoli, raikuvasti
lemmestä, jonka kielsitte; Te vaistosta,
ennenkuin kolmasti ees kiekui kukko!

NEITI SKÄRE

pahoinvointia tuntien.

Aukaise, Styver, korsettini lukko; —
mua seuraa, — tätä tietä — kiiruhda!

STYVER

FALKILLE, *poistuessaan käsikoukussa* NEITI SKÄREN
kanssa.

En enää tunne sua!

LIND.

En myöskään ma.

FALK
totisena.

Sinäkään et!

LIND.

En!

FALK.

Enin kaipaen sinua — —

LIND.

Ei auta, Anna hallitsee nyt minua.

Menee sisälle; SVANHILD on jäänyt seisomaan parvekkeen portaille.

FALK.

Kas niin; on väljää nyt, he kaikki meni, —
puhdasta tehnyt oon!

SVANHILD.

Falk, sana vaan!

FALK

osoittaa kohteliaasti rakennusta khti.

Äitinne läksi juuri, seurassaan
tädit ja tutut; — sinne, neitiseni.

SVANHILD

lähestyy.

Mua heihin yhdistä ei ykskään sauma;
mun kauttani ei lisäännny tuo lauma.

FALK.

Siis ette?

SVANHILD.

Valhetta jos käytte vastaan,
oon Teidän toverinne ainoastaan.

FALK.

Te, Svanhild; Te —

SVANHILD.

Mi eilen vielä, no —?
Päivässä mieskin muuttua myös taitaa?
Teist' onneni ol' raidan kohtalo —

FALK.

Eilistä häpeän ma rannan raitaa!
Ol' lasten leikkiä se tosiaan;
Te herätitte minut toimintaan; —
se on se kirkko, missä puhtahana
soi totuutemme voimallinen sana.
Ei k u k k u l o i l t a katsella nyt sovi
telmettä taiston alas laaksoihin; —
ei, kauneutta kantakoon nyt povi
kuin ristin kuvaa kilpi ritarin, —
laajalti katsokoon mies taiston yli,
vaikk' aukee hänelle sen suuri syli, —
auringon nähköön usmien hän takaa,
t ä ä olkoon elontehtävänsä vakaal!

SVANHILD.

Sen teette, kun vain ootte vapaana,
ja yksin.

FALK.

Onko silloin toiminnassa,
 mi tärkeint' on? En enää elä ma
 yksiksein mielikuvain taivahassa.
 Nyt päättyi aika tuparunojen;
 ne vasta elän alla honkien,
 turulla elon välkytän ma peistä; —
 ma taikka valhe — toinen väistyy meistä!

SVANHILD.

Mun siunauksein Teitä seuratkoon!
 On Teillä syäntä; väärin tunsin Teidät;
 nyt ero ystäviksi tehkoon meidät —

FALK.

Kahdelle tilaa nyt ma tehnyt oon!
 Te rohkenetteko? nyt eroo emme!
 täst' alkain rinnakkain me taistelemme!

SVANHILD.

Rinnakkain?

FALK.

Hyljänneet on kaikki mun,
 ei ystävää, on kaikkein kanssa sota,
 vastassain vihan myrkyllisin ota; —
 mun kanssain kestättekö taistelun?
 Mun tieni tallaava on tapoja,
 siell' lamaa jalkaa jäytävimmät niteet; —
 siell' lippuni, kuin muut, oon nostava,
 armaani sormeen solmin kultasiteet!
*Vetää sormuksen sormestaan, ja pitää sitä koholla
 ilmassa.*

SVANHILD

äärimmäisessä jännityksessä.

Sen tahdotteko?

FALK.

Nähdä kaikki saa,
 ett' ikivoiman lemmelle voi antaa,
 mi tahratonna, loistavana kantaa
 sen pitkin arkitietä avaraa.
 Ma eilen näytin aatteen valkean,
 se vuorilla kuin vainon tuli paloi; —
 värjyitte, pelkoa se Teihin valoi;
 nyt naisen oikeen maalin osoitan!
 Sananne pidätte; on auki syli
 pohjattomuuden, — hypätkää nyt yli!

SVANHILD

tuskin kuuluvasti.

Jos suistumme —!

FALK

riemuiten.

Nuo silmät loistollaan
 julistaa, että meidän täytyy voittaa!

SVANHILD.

Siis ota minut aivan kokonaan!

Nyt puhkee lehdet, kevähäni koittaa!

Heittäytyy reippaasti hänen syliinsä esiripun laskeu-
tuessa.

KOLMAS NÄYTÖS.

Ilta ja kirkas kuutamo. Värillisiä lyhtyjä palaa ylt' ympäri puissa. Taka-alalla pöytiä, joille on katettu viinipulloja, laseja, leivoksia y. m. Sisältä rakennuksesta, jonka kaikki ikkunat ovat valaistut, kuuluu hillittyä pianonsoittoa ja laulua seuraavien kohtausten aikana. SVANHILD seisoo lähellä parveketta. FALK tulee oikealta kädesään muutamia kirjoja sekä kainalossaan salkku. PALVELIJA seuraa häntä kantaen matka-arkkua ja -laukkua.

FALK.

Siis tässä loput?

PALVELIJA.

Pieni laukku vain
ja päällysnuttu viel' on huostassain;
ne kohta noudan.

FALK.

Hyvä; nutun viskaan
ma taipaleelle lähtiessään niskaan.
Kas tässä salkku.

PALVELIJA.

Se on lukossa.

FALK.

Lukossa on se.

PALVELIJA.

Hyvä.

FALK.

Paikalla

se polta.

PALVELIJA.

Polta?

FALK.

Liekkeihin se heitä —

Hymyillen.

vastaisen laulun siin' on vekseleitä.

Ja kirjat, Sivert, — lahjoitan ma sulle.

PALVELIJA.

Ei toki; ihan liikaa on se mulle?

Mut noin jos lahjoittaa voi kirjaston,

niin täysin oppinut kai itse on?

FALK.

Ma kaiken tiedän, minkä kirjat tietää —

ja lisää —

PALVELIJA.

Tutkistella siinä sietää.

FALK.

Kiirehdi; kantajat jo vartoo meitä; —

sa kuorman teossa voit auttaa heitä.

PALVELIJA *poistuu ulos vasemmalle.*

FALK

lähestyy SVANHILDIA, joka käy häntä vastaan.
 On meillä, Svanhild, aikaa hetkinen
 välkkeessä kesä-yön ja tähtivöiden.
 Ne hohtaa lomi puiden lehvien
 kuin heelmät halki kaikkeuden öiden.
 Oon katkonut ma kahleet orjuuden,
 viimeisen kerran ruoska on mua lyönyt;
 kuin heimo Jaakopin käyn korpehen,
 oon uhrilampaan teurastanut, syönyt.
 Sa kehno rotu, luvattua maata
 et aavikoiden takaa nähdä saata,
 tään ajan ritar-orja uttera,
 vain pyramiidihautaa rakenna, —
 kautt' arki-erämaan käyn vapauteen,
 mua kutsuu kauas meret väljät, aavat;
 mut vainoojat ja valhe siellä saavat
 hautansa synkän alla syvän veen!

*Lyhyt äänettämyys; FALK katsoo SVANHILDIA ja tarttuu
 tämän käteen.*

Oot, Svanhild, äänetön!

SVANHILD.

Ja iloinen!

Mun istua suo hiljaa unelmoiden.
 Sa mulle haasta; umput aatosten
 lauluiksi puhkee lailla kukkien
 kuin veessä aukee umput ulpukoiden.

FALK.

Ah, totisesti sano vielä kerran

ja järkkymättä, että olet mun!
 Oi sano, Svanhild, oi —

SVANHILD

heittäytyy hänen helmaansa.

Ma olen sun!

FALK.

Sa laululintu, lähettämä Herian!

SVANHILD.

Koditon olin alla äidin katon,
 omassa sielussainkin yksinäin,
 välkkeessä ilon vieras kutsumaton, —
 ah, a r v o t t o m a k s iellä aina jäin.
 Sa saavuit! Ensi kerran kuulin ma
 aatokset omat toisen sanoissa;
 kokosit säikeet mielein unelmien!
 sa nuori joukoss' elon vanhuksien!
 Älyäs terävää ma pakenin,
 puoleesi veti päivänpaistehesi
 kuin merta lehtiranta viehkehin,
 min paasia taas pakoon vyöryy vesi.
 Nyt nähnyt olen sielus syvimpään,
 nyt yksin sinun olen tykkänään;
 puu lehvä-latva yli aallon parmaan,
 en pakoon käy, vaan syöksyn syliin armaan!

FALK.

Ma kiitän, että Herra tuskassa
 rakkautein kastoi. Mieltäin hetkin toisin

ma tuskin tunsin, liian raskasta
 olisi, jos sun menettänyt oisin.
 Hänt' ylistän, mi elonkirjahain
 lemmellein murheen aateluuden antoi,
 retkelle voiton vapaakirjan sain
 häneltä, läpi metsäin avarain
 mun runoratsuin meidät kotiin kantoi!

SVANHILD

osoittaa rakennusta kohti.

Iloitsee tuolla kaikki juhla-innoin,
 siellä lamput heille loistaa, naurusuin
 siellä laulaa, haastaa kaikki riemurinnoin.
 Ohitsekulkijoista näyttää kuin
 ilossa tuossa — kasvais onnen kukka.

Sääliwäisesti.

Maailman onnenlapsi, — siskorukka!

FALK.

Sa sanot rukka?

SVANHILD.

Eikö aarteestansa

hän osalliseks tehnyt sukuansa,
 sai sielun-kullan hältä kaikki kansa,
 takaisin hän sit' ei saa kokonansa?
 Ei kukaan k a i k k e a voi hälle taata,
 ei kellekään hän t ä y s i n elää saata.
 Oon rikkaampi kuin hän on milloinkaan;
 yks ainut mulla vain on päällä maan.
 Kun voitonlipuin saavuit sydämeeni,
 se tyhjä oli, mutta laululla

sen täytit, tunkeuduit aatokseeni,
 toit kaikkialle kevään tuoksua.
 Ylistys olkoon Luojan kaikkivoivan,
 ett' olin yksin, kunnes löysin sun, —
 ett' olin kuollut, kuulin kellon soivan,
 mi täältä valkeuteen johti mun.

FALK.

Me kaksi, joill' ei ole ystävätä,
 rikkaita oomme; meillä onni on,
 me, jotka katselemme juhlaa tätä
 vain ulkoa kuin orvot ilohon;
 palakoot lamput, sulosävel soikoon,
 sisällä nuori kansa karkeloikoon; —
 luo, Svanhild, silmäs, — tähtitarhoihin; —
 tuhannet lamput loistaa sielläkin —

SVANHILD.

Oi kuule, armas, — sävel illan soi,
 lehvissä lehmusten se huminoi —

FALK.

Ah, meille tähdet korkeuden palaa —

SVANHILD.

Vain meille sävelin soi laakso salaa!

FALK.

Kuin kadotettu laps oon Jumalan;
 hänestä luovuin, olin maailman.
 Mua kotiin kutsui silloin Isä parhain;

kun saavun, syttyy tulet tähtitarhain,
 hän löydetylle pidot valmistaa,
 laps lahjat parhaimmat nyt hältä saa.
 Ma vannon valan, että tästä asti
 vain valon leirin vuoksi taistelen.
 Runoilee elämämme voittoisasti
 rakkauden korkeen veisun iäisen.

SVANHILD.

Helposti voittaa pari sotivainen,
 kun mies on m i e s —

FALK.

Ja nainen täysin n a i n e n; —
 voi kaatua ei kaksi sellaista!

SVANHILD.

Murhetta vastaan tahdon taistoon päästä;
Näyttää FALKIN sormusta, joka on hänen sormessaan.
 nyt heille suoraan kaiken kerron ma!

FALK

nopeasti.

Ei, Svanhild, nyt, se huomiseksi säästä!
 Poimimme onnen ruusuja tään yötä;
 ois rikos suorittaa nyt päivätyötä.

Puutarhamajan ovi avautuu.

Käy piiloon! Iilan tään oot minun vaan!
 Tuolt' äitis saapuu, häll' on Guldstad myötä!

He poistuvat puiden lomitse puutarhamajan kohdalla.
 Rouva HALM ja GULDSTAD tulevat parvekkeelle.

ROUVA HALM.

Hän muuttaa!

GULDSTAD.
Siltä näyttää tosiaan.

STYVER
tulee.

Hän muuttaa!

ROUVA HALM.
Suokoon taivas arnessaan
niin ettei kävis!

STYVER.
Ikävä tää seikka on.
Ma tiedän, kuinka hillitön tuo veikka on.
Hän miehiä ei säästä eikä naisia,
painattaa moneen kertaan armahain
hän joukkoon kaksoisten ja eroovain.
Kuulkaahan: hetkeksi jos suostuvaisia
oisimme rauhaan, tokko häpeätä —

ROUVA HALM.
Siihenkö suostuis hän?

STYVER.
Niin luulisin.
Päätellä saattaa syystä kylläkin,
ett' ollessansa mitä suulahin
hän liiaks nauttinut ol' väkevätä.
On seikka, jota vastaan ehkä eittää voi,
mut varjon syytettyyn se sentään heittää voi;

päivällä, jättäessään juhlapöydän,
varmasti asuinhuoneessaan hän näyttäytyi,
ja siellä vimman-villitysti käyttäytyi,
löi rikki — —

GULDSTAD

*näkee vilaukselta FALKIN ja SVANHILDIN, jotka eroavat
FALKIN poistuessa taka-alaa kohti; SVANHILD jää seisomaan
kätköön huvimajan luo.*

Hiljaa, jäljet oikeet löydän!
Varrotkaa hetki, Falk ei muuta majaa,
ei eroo ainakaan kuin vihamies.

STYVER.

Uskotte siis —?

ROUVA HALM.

Te pyritte kenties —!

GULDSTAD.

En etemmäksi sopivaisen rajaa;
järjestän jutun kunkin parhaaksi.
Vain hetki kahdenkesken —

ROUVA HALM.

Kernaasti!

*Poistuvat yhdessä puutarhaan; seuraavan kohtauksen
aikana heidät nähdään innokkaasti keskustellen kävelevän
edestakaisin taka-alalla.*

STYVER

*astuu alas puutarhaan, jolloin hän huomaa FALKIN joka
seisoo tähystäen yli vuonon veden.*

Nuo runoniekat miehiä on vihan;

me diplomaatteja taas oomme ihan;
ma työskentelen hyväksin —

Näkee rovastin, joka tulee puutarhamajasta.

Kas niin!

STRÅMAN

parvekkeella.

Hän muuttaa siis!

Käy Styverin luo.

Kun yksin satuttiin

ma pyydän, menkää, älkää vastaan panko,
pitäkää vaimoni —

STYVER.

Ma — ruustinnanko!

STRÅMAN.

Iloksi seuraa. Meihin maalaisiin
on tapa juurtunut ain' yksiss' olla —

Rouvan ja lasten näyttäytyessä ovella.

Perässä kohta ovat kartanolla!

ROUVA STRÅMAN.

Miss' olet, Stråman?

STRÅMAN

hiljaa STYVERILLE.

Pari lystikästä

sutkausta pulmasta voi päästää tästä!

STYVER

nousee parvekkeelle.

Lie Teille tuttu virastomme anonta?

On suoraan mestarillinen sen sanonta; —

Vetää esille taskustaan kirjan.

sen Teille selostan nyt perinjuurin —

Pakottaa kohteliaasti heidän käymään sisälle saliin, ja seuraa itse mukana. FALK tulee puutarhaan; hän ja STRÅMAN kohtaavat toisensa; he katsovat hetken toinen toistaan.

STRÅMAN.

No?

FALK.

No?

STRÅMAN.

Falk!

FALK.

Pastori!

STRÅMAN.

On toivein suurin,
nyt että myöntävämpi ootte.

FALK.

En,

käyn horjumatta tietäin eellehen —

STRÅMAN.

Jalkainne alle toisten onnen tallaten?

FALK.

Käyn sotaa totuudelle alaa vallaten.

Hymyillen.

Te muutoin lehteä vain lempiväisten
mietitte?

STRÅMAN.

Pilaako se olikin?

FALK.

Se tuuma raukee; turvaa sanoihin
en, työllä katkon kahleet valtain jäisten.

STRÅMAN.

Viel' yhden tiedän, vaikka Te mun säästitte,
hänestä suoriutua mahdoton
on mun; Te kopistin mua vastaan päästitte, —
Teilt' aseet sai hän, ja se paha on,
menneitä hupsuntöitä esiin toitte,
joit' ei hän salaa, varma olla voitte
Te siitä, jos vain tohdin kertaakaan
vastustaa heidän vaatimuksiaan.
Miehillä hallituksen suuri valta
on lehdissä, sen kuulin kaikkialta.
Mitätön kirjoitus voi minut kaataa,
jos painetaan se suureen lehtehen,
Simsonin voimin sanomat nuo raataa,
puhdasta tehden, väijyin, iskien,
vuosneljännesten päästä ihan huolella —

FALK

myönnyteller.

Tarunne lienee hiukan — häpeen puolella — —

STRÅMAN

nolostuen.

On monta palstaa noilla sanomilla;
mun u h r a a v a t he koston alttarilla.

FALK

leikillisesti.

Ei, r a n g a i s t u k s e n, — hyvin ansaitun.
 Käy halki elon vallat, jotka kostaa;
 ajoissa valmistaudu iskuhun, —
 ei kenkään vapaaks itseään voi ostaa.
 Aatetta loukannut jos lienee kukaan,
 niin saapuu sanomat, sen vartija,
 saa silloin kukin ansionsa mukaan.

STRÅMAN.

En koskaan ole tehnyt liittoa,
 mi Teidän aatteeseen minut nitoo.
 Oon perheenisä, olen nainut mies, —
 kakstoista mull' on lasta, Herra ties; —
 alati päivätyöni mua sitoo,
 on mulla kappeleita, pappila,
 laumoittain henkisiä lampaita, —
 kerää täytyy, vartioida noita;
 pui rihtä, kynnä, pengo tunkioita; —
 tallissa, läävässä mua aina kaivataan; —
 miks turhaan a a t t e e l l a mua vielä vaivataan?

FALK.

Pian matkustakaa täältä talveks kotiin;
 kylmältä turvekaton alla säilyy.
 Uus päivä yli nuoren Norjan päilyy;
 sen uljaat pojat valmiina on sotiin,
 tuussa aamun lippumme nyt häilyy.

STRÅMAN.

Ja, nuori mies, jos lähden kotihin

perheeni kera, sekä niidenkin,
 jotk' eilen valtakuntain muodostivat, —
 niin eikö tänään paljon toisin lie?
 Mun köyhempänä kohtaa paluutie —

FALKIN *tahtoessa vastata.*

Varrotkaa, kuulkaa, säästää voitte ivat.

Käy lähemmäksi.

Nuor' olin muinoin kerran minäkin,
 uljaana iskin ketään pelkäämättä.
 Vuoskaudet leivän vuoksi taistelin;
 se henkeä ei karkaise, vaan kättä.
 Hiljaisen kodin tunturin sain takaa,
 maanpiirini ol' papintoimi vakaa. —
 Kotini —! Tiedättekö mikä se on?

FALK

lyhyesti.

En koskaan sitä tiennyt.

STRÄMAN.

Uskon sen.

Se koti on, miss' sijaa viidelle on,
 vaikk' ahtaaks käy se kahden vihallen.
 On koti siellä, missä aatoksesi
 vapaina leikkivät kuin lapsoset,
 ei turhaan haasta siellä sydämesi,
 vastaasi soi kuin henkes sävelet.
 Se koti on, miss' saat sa hapsset harmaat,
 mut kukaan nää ei, että vanhenet,
 ah, siellä himmenevät muistot armaat
 kuin metsän taakse harjut kotoiset.

FALK

sakinäisellä ivalla.

Te lämpenette —

STRÅMAN.

Siitä, mikä muuttuu
pilkaksi Teille! siinä ero on.
Runsaasti saitte, mitä multa puuttuu;
ma voitin taas, miss' saitte tappion.
Pilvistä katsottuna moni sana
totuuden ehkä näyttää valheelta;
Te lennätte, ma pysyn alempana, —
on toinen kotka —

FALK.

Toinen taasen kana.

STRÅMAN.

Niin olkoon, ivatkaa vain minua.
Oon kana; — mutta poikue on mulla
siipeini alla, liian liki tulla
ei sitä saa! Ma rohkeasti lyön,
jos omiani uhkaa mikään vaara.
Tuhmaksi katsotte Te moisen työn,
hullumpi viel' ehk' asian on haara,
ma ehkä mielestänne ahnas oon; —
mut itsekukin tästä vastatkoon!

*Tarttuu FALKIN käsivarteen ja jatkaa hillitysti, mutta
yhä kasvavalla voimalla.*

Oon ahnas, tuhma, tylsä. Ahnas lienen
vuoks niiden, jotka Herra mulle soi,
ma tuhmenin vuoks tilan ahtaan, pienen,

tylsäksi yksinäisyys minut loi.
 Kuitenkin, nuoruuteni pursi kun
 vajosi ikimainingeiden taaksi,
 niin palkaks päästä pitkän taistelun
 toi mulle voitonviestin toinen haaksi.
 Sijasta sulkain, jotka särki lento,
 sijasta unten, tiellä raukeevain,
 helmaani saapui Herran ihme hento,
 ylistäin otin, minkä Hältä sain.
 Vuoks niid e n sodin, kuljin kautta harhain,
 vuoks niid e n pyhää sanaa julistin; —
 mun lapsilaumani, mun yrttitarhain; —
 sen myrkytitte sanoin saastaisin!
 Te todistitte taitehikkaasti,
 ett' onneni ol' hourun uskoa,
 ett' oli naurettavaa, mikä rikkaasti
 eloni täytti; — rauhain vaadin ma
 takaisin kokonaan, ei murut riitä —

FALK.

Te onnestanne vastuuseen mua vaaditte?

STRÅMAN.

Epäilyn kiven tielleni Te laaditte,
 Te yksin vain sen voitte poistaa siitä.
 Väliltä minun sekä omieni
 luomanne esteet ottakaa taas pois —

FALK.

Ikäänkuin valheen liimaa mulla ois,
 mill' ehjäksi liittää onni, joka meni?

STRÅMAN.

Ma uskon, että rakentamaan riittää
 sanoilla särjettyä uskoa
 taas sanat; siteen uupuvan voi liittää
 todistamalla toisin; — — totuutta
 vain haastakaa, — voin silloin voiton näyttää —

FALK

ylväästi.

Ei onnen vaski kulje kultana.

STRÅMAN

katsoo kiinteästi häneen.

Lausunto muuan ehkä mieleen painuu,
 totuuden-jänön jälkiä mi vainuu:

Sormeaan kohottaen.

Käy halki elon vallat, jotka kostaa;
 ei kenkään vapaaks itseään voi ostaa!

Menee rakennusta kohti.

STYVER

tulee ulos silmälasit nokallaan ja avoin kirja kädessään.

Rovasti, rientäkää kuin tuulispää!

Käy itku —

LAPSET

ovella.

Isä!

STYVER.

Rouva odottaa!

STRÅMAN *menee sisään rakennukseen.*

STYVER.

Syyt naista tuot' ei vakuutetuks saa.
Pistää kirjan ja lasit taskuunsa sekä lähestyy.
 Falk!

FALK.

No!

STYVER.

Kait sulanut on mieles jää?

FALK.

Miks niin?

STYVER.

Tuot' älä enää koskaan toista;
 huomannet, ettei puolustaa voi moista,
 kun mies ei vaieta voi salaisista
 tiedoista; — niiss' ei mitään kertomista.

FALK.

Ei, kuullut oon, s e ett' on vaarallista.

STYVER.

Niin on!

FALK.

Mut suhteissa vain suurten miesten.

STYVER

innokkaasti.

Voi kaikki vaaraan saattaa suuta piesten.
 Ymmärrät, että menestystäin haittaa,
 jos luulee esimies, ett' työssä on
 vierellään runohepo, joka laittaa

hirnahtain silloin tällöin laulelon.
 Sa tiedät, että runoratsun kuosia
 »virastot» eivät taida oikein suosia.
 Pahinta on, jos huhu siivet saa,
 ens käskyä ett' en voi noudattaa,
 tärkeitä asioitt' en pitää salassa.

FALK.

Se rangaistaan kuin hairaus virkavalassa?

STYVER

salaperäisesti.

Se miehen julkisen voi paikastaan
 pakoittaa milloin hyvään luopumaan.
 Miehillä valtion tie menee tukkoon,
 elleivät suutansa he laita lukkoon.

FALK.

Tyranniutta kopistilt' on sitoa
 suu tukkoon, jos hän suosii — puheenpitoa.

STYVER

kohauttaa olkapäitään.

On noudatettava sit' aina lakina.
 Ja sitäpaitsi nykyhetkenä,
 kun palkkain tarkistus on tekeillä,
 on heitettävä koko hupsu pakina
 työ-ajan luonnosta ja käytöstä.
 Siks sulta pyydän: sanaakaan ei niistä,
 etteivät —

FALK.

Salkkua he sulta riistä?

STYVER.

»Kopiokirjaa», joka salat sitoo,
 kuin rintasolki oikeastaan nitoo
 viraston, ryntähät sen panssaroi;
 paljastus harmia vain tuottaa voi.

FALK.

Kuitenkin toivoit, että oisin taipunut
 puhumaan pulpettisi aarteista.

STYVER.

En luullut, että rovasti ois vaipunut
 niin syvään liejuun, joka onnensa
 on löytänyt, joll' lapset, vaimo on,
 eloa uhmaa avull' lompakon?
 Jos hän on käynyt moiseks porvariksi,
 niin kuink' ei kopistitkin muuttuis siksi,
 ma, jok' en vielä noussut virassain,
 vaikk' armas on, oon kohta naima-aikeissa,
 ja perhe kasvaa oloissakin vaikeissa,
 niin, ynnä muu!

Kiivaammin.

Jos oisin rikas vain,
 niin sotisopaan heti puettuna
 jokainen hetkeni sois taisteluna.
 Ja laillasi jos yksinäinen oisin,
 niin arkilumen läpi tien ma loisin
 aatteiden kukkuloille, usko pois!

FALK.

Pelasta itses!

STYVER.

Ma?

FALK.

Jo aika ois!

Sa luovu huuhkain viisauden-sadosta:
voi vapaus perhon tehdä kaalimadosta!

STYVER

peräytyy askelen.

Ma hänet jättäisinkö —?

FALK.

Paikalla; —

jos pois on helmi, mitä kuoresta?

STYVER.

Tuot' ehdottaa voit keltanokalle,
mut lakimiehelle ei sovi se!
En huoli, mitä kihlauksesta määrää
säädökset, olkoon oikeaa tai väärää, —
suhdetta moista etsii niistä turhaan,
ei sisälly se »rikoslakiin», »murhaan»;
jos täten seikkaa kävis pohtimaan,
ei rikos lakia se vastaan oisi —

FALK.

Itsekin huomaat!

STYVER

tiukasti.

Mutta kuitenkin, —
ei moinen kysymykseen tulla voisi.

Hän jakoi taakkain, kesti riemut, nuhteen;
 ei suuria hän vaadi elon suhteen,
 oon tyytyväinen, tunnen kuuluvani
 kotiini, ahkera oon toimessani.
 Liidelkööt toiset kera joutsenten,
 voi vähemmätkin tulla toimehen.
 Tais salaneuvos Goethe kerran sanoa
 yön Linnunradan maidon-hohteesta,
 se ettei sammuttaa voi onnen-janoa,
 ett' tuoda voita sielt' on vaikea —

FALK.

Vaikk' kiinnuisitkin onnenvoita, paina
 mieleesi, että henki työssäs on; —
 mies ajan, yhteiskunnan olkohon,
 mut yhteistyön hän aateloikoon aina.
 Tietysti kauneutt' on pienempää;
 mut taito vain on n ä h d ä, y m m ä r t ä ä.
 Ei jokaisella ole, joka muovaa
 savea, s i l t i aina voimaa luovaa.

STYVER.

Rauhassa täytyy kunkin saada kulkea;
 sinulta emme tahdo tietä sulkea,
 me maassa; ilmassa sun laulus helää.
 Meidätkin kaipuu s i n n e kerran vei;
 mut työtä aika vaatii, virttä ei, —
 mi kuolee sikäli kuin miesi elää.
 Suur oikeudenkäynti nuoruus on,
 ja hyödyttömin myös ja siksi jää se; —
 sovinto tee, et mistään vahingon
 saa korvausta, et koskaan voittoon pääse.

FALK

*reippaasti ja toivehikkaasti, heittäen silmäyksen huvi-
majaan.*

Vaikk' kaikki kääntäisivät siitä huomion, —
nään armahduksen sentään takaa tuomion!
Ma tiedän, että kaksi elää voi
hehkussa innon, jonka usko loi;
sa saarnaat ajan sanomata katalaa:
ett' ihanne ois muka jotain matalaa!

STYVER.

E n s s i j a n sille suon; jo ohii on
sen kukoistus — se kypsyy satohon.

*Sisällä rakennuksessa soittaa ja laulaa NEITI SKÄRE:
»Ach, du lieber Augustin». STYVER vaikenee ja kuuntelee
hiljaisen liikituksen vallassa.*

Taas kutsuu hän mua samoin sävelin,
ne silloin soi, kun hänet kohtasin.

*Asettaa kätensä FALKIN käsivarteen ja katselee häntä
syvästi silmiin.*

Ja joka kerran, kun tuo sävel raikuu,
niin soittimesta armahani kaikuu
kuin ensi lemmen soinnut riemuineen.
Ja lempemme kun vihdoin sammuu, haihtuu,
ja uskolliseen ystävyYTEEN vaihtuu,
luo laulu sillan a i k a a n m e n n e e s e e n.
Ääressä pöydän vaikka selkään köyrtyisi,
taistossa nälkää vastaan mielein nöyrtyisi,
niin riemurinnoin riennän kotihin,
soi siellä menneisyys taas sävelin.

Jos siellä meidän on pien' iltahetki, —
niin vahingotta päättyi multa retki!

Menee sisälle rakennukseen. FALK kääntyy huvimajaa kohti. SVANHILD astuu esiin; hän on kalpea ja liikuttuksen vallassa. He katsovat hetken äänettöminä toisiinsa ja heittäytyvät kiihkeästi toinen toisensa syliin.

FALK.

Oi, Svanhild, uskolliset olkaamme!
Sa elon kirkkomaalla kukka raikas, —
on muista eroova sun kevätaikas!
Heill' lempiväiset löyhkää ruumiille,
käy kalmanhaju, missä kaksi käy,
se leyhyy suusta, joka vastaas hymyy,
sieluissa hauta valheen, mi ei näy,
teoissa, työssä kuolon velttous lymyy.
Se heist' on elämää! Oi, taivainen,
tää arvoistako satain menojen?
Ja moiseen lapsilaumat kasvattaa,
heit' tuntemaan vain pyhää, oikeaa,
rasvoittaa heitä uskoon, vakaumukseen, —
valmiiksi suureen sielunteurastukseen!

SVANHILD.

Matkustakaamme!

FALK.

Minne matkustaa?

Maailma eikö samanlainen liene
muuallakin, tiet eikö samaan viene
valheeseen, joka toden muodot saa?
Jääkäämme, ilveilystä nauttikaamme,
surullis-hupsun pilan nähdä saamme, —

kaikk' uskoo — mitä valhettelee kukin!
 Lind, Styver, Stråman lemmen joulupukin
 turkeissa, usko vahva huulillansa,
 syämässä valhe, — sitä tarjoo maamme, —
 ja kunnan mies on kukin pohjaltansa!
 Itselleen, muille totta ei he haasta;
 rauhassa rehoittaa saa moinen saasta; —
 säilyttää kukaan heist' ei tainnut nahkaa,
 mut Kroisoksia ovat sittenkin;
 i t s e n s ä karkoitti he Edenin
 kentiltä rikkijärveen päätä pahkaa;
 mut tiedä ei he siellä istuvansa,
 he ovat mielestensä Herran kansa,
 he hymyhuulin kantaa kurjuuttaan;
 kun Belzebub käy heidän joukossaan
 mylväisten näyttäin pukinsorkan, sarven, —
 käy silloin kuiske kautta miesten parven:
 pää paljaaksi, luo silmäs Jumalaan!

SVANHILD

lyhyen, mietiskelevän äänettömyyden perästä.
 Kummasti käsi hellä johti mun
 keväiseen kohtauksemme, helmaas syöksi.
 Eloa, jonka mailla haaveilun
 ma elin, nimitän nyt päivätyöksi.
 Oi, kuinka pimeässä kuljin harhaan; —
 sain s i n u t silloin, — löysin valon parhaan!
Katselee FALKIA hiljaisella, hellällä ihmetyksellä.
 Mi voima sulla, voimallinen puu,
 metsässä, uljas, seisot, tuulen kaatamassa,
 siimeessäs lepo sieluun laskeuu —?

FALK.

Sen totuus mulle suo, kun ain' oon raatamassa.

SVANHILD

katsoo arasti rakennusta kohti.

He saapuivat kuin kaksi kiusaajaa,
 edusti sukuaan he loppuun saakka.
 Tuo kysyi: kuinka rakkaus kukoistaa,
 kun sitä lamaa rikkauden taakka?
 Tää kysyi: kuinka rakkaus elää voi,
 kun päivä kukin puuttehensa toi.
 Hirmuista — moista totuutena opettaa,
 eik' elonpäiviänsä sentään lopettaa!

FALK.

Jos meitä koskis se?

SVANHILD.

En tajua?

Ei olosuhteet mitään vaikuta?
 Oon sanonut: jos valhetta käyt vastaan,
 yön, kaadun sinun kanssas ainoastaan.
 Helpompaa ei kuin käsky raamatun:
 ei koti, vanhemmat voi pitää lastaan,
 kun armaan vuoks hän alkaa kamppailun.

FALK

syleilee häntä.

Niin saavu, talvisää, maa hyyrtein peitä!

kestämme myrskyn; kaataa ei voi meitä!

ROUVA HALM ja GULDSTAD tulevat oikealta taka-alalta.

FALK ja SVANHILD jäävät samaan asentoon huvimajan luo.

GULDSTAD

matalalla äänellä.

Kas tuolla!

ROUVA HALM

yllätettynä.

He!

GULDSTAD.

Kait uskonette nyt?

ROUVA HALM.

Tää kummaa on!

GULDSTAD.

Mun vaistoni sen tiesi,
ett' tätä aina hautonut on miesi!

ROUVA HALM

itseksseen.

Noin viekkaaks tyttöä en epäillyt!

Eloisasti GULDSTADILLE.

En usko sittenkään —

GULDSTAD.

Siis tutkikaamme.

ROUVA HALM.

Nyt hetikö?

GULDSTAD.

Nyt paikalla ja ponnekkaasti.

ROUVA HALM

ojentaa hänelle kätensä.

Siis Herran haltuun!

GULDSTAD

vakavasti.

Hält' ehk' avun saamme.

Astuu alas.

ROUVA HALM

katselee taakseen poistuessaan.

Mitenkä vain, kun — eläis lapsein onneikkaasti.

Menee sisään rakennukseen.

GULDSTAD

lähestyy FALKIA.

On kiire kait?

FALK.

En puolta tuntia

ma viivy —

GULDSTAD.

Sitäkään ei tarvita.

SVANHILD

aikoo poistua.

Hyvästi!

GULDSTAD.

Varrotkaa!

SVANHILD.

Ma?

GULDSTAD.

Vastatkaa vain
ensiksi. Toivon kaikki selväks saavain; —
me kolme ihan suoraa kieltä käyttäkäämme.

FALK

yllätettynä.

Me?

GULDSTAD.

Mielemme nyt naamiotta näyttäkäämme.

FALK

hymyään hilliten.

Oon valmis.

GULDSTAD.

Hyvä; siis mua kuulette.

Puol' vuotta seurustelleet olemme,
loruillen —

FALK.

Niin.

GULDSTAD.

Ja usein kiistellen;
me tuolloin tällöin kallistimme lasia;
ol' johdettavananne suuri asia,
ma olin mies vain arki-olojen.
On sentään niinkuin jokin säie ois
meit' yhdistänyt, joka tuhansia
nuoruutein haihtuneita aattehia
unhosta jälleen esiin tuoda vois.
Mua katsotte; mut hapsat harmajat

olivat muinoin ruskeet, tuuheat,
 ol' otsa kurtuton, min raskas työ nyt
 on hikihelmin ryppyiseksi syönyt.
 Kylliksi siitä! olen liikemies —

FALK

kevyesti ivaten.

Käytännön terve järki, Herra ties.

GULDSTAD.

Te laulaja, mi toiveisiinsa luottaa.

Asettuu heidän väliinsä.

Se, Falk ja Svanhild, tuloni on syy.

Nyt puhukaamme; hetki lähestyy,

mi onnea tai katumusta tuottaa.

FALK

jännityksellä.

Puhukaa!

GULDSTAD

hymyillen.

Eilen kerroin alkavaksi

urani runon —

FALK.

Haaveettoman.

GULDSTAD

nyökäyttää hitaasti päätään.

Niin!

FALK.

Saanemme aiheen kuulla laulelmiin —?

GULDSTAD

katselee hetkisen SVANHILDIA kääntyen jälleen FALKIN puoleen.

Yhteisen aiheen löysimme me kaksi.

SVANHILD.

Nyt lähdän.

GULDSTAD.

Kuunnelkaa, niin teette teon,
jot' en ma pyytäis muilta ensinkään.

Kokonaan tunnen Teidät; sielunne on
liiaksi rikas teeskentelemään.

Kasvunne näin, näin umpun aukeevan;
rikkaampi Teit' ei ole kukaan nainen; —
olitte mulle kauan tytär vainen,
mut olla voitteko nyt — morsian.

SVANHILD *vetäytyy arasti poispäin.*

FALK

tarttuu GULDSTADIN käsivarteen.

Jo riittää!

GULDSTAD.

Tyyntykää; hän haastaa.

Hän valitkoon; — — Te myöskin kysykää.

FALK.

Ma — sanotte?

GULDSTAD

katselee kiinteästi häneen.

Nyt perikatoon raastaa
saatamme kolme ihmiselämää.

Nyt teeskentely vähän hyödyttää;
 vaikk' ylevyyttä harvoin työssään hain ma,
 niin hiukan tarkkanäköisyyttä sain ma.
 Te häntä rakastatte. Riemuiten
 ma katsoin kukkaa nuoren rakkauden;
 mut ehkä rakkaus, ylen uljas, väkevä,
 juur hänen onnettuutensa on näkevä.

FALK

kuohahtaen.

Te rohkenette!

GULDSTAD

levollisesii.

Kokenut oon mies.

Jos hänet voitatte —

FALK

uhmaten.

Niin?

GULDSTAD

hitaasti ja sanojaan korostaen.

Hän kenties

pohjalle tälle k a i k e n luo, mut hukkaan
 tään ainoon kortin varassa se vajoaa, —
 kun elon myrskyssä tuo pohja hajoaa,
 kun aika kalman leiman painaa kukkaan.

FALK

puhjeten puhumaan itsensä unohtaen.

Se mahdotonta on!

GULDSTAD

katsoo merkitsevästi häneen.

Niin aattelin

myös nuorena. Ma muinoin rakastin
erästä; eros tiemme. Sorja muistossa
hän oli; — muttei eilen tässä puistossa

FALK.

Eilenkö?

GULDSTAD

vakavasti hymyillen.

Eilen. Näitte papin vaimon —

FALK.

H ä n —?

GULDSTAD.

Juuri sytytti tuon liekin aimon.
Ma monta vuotta häntä murehdin;
ei ole sielussani unehtuva
tuon nuoren, kauniin naisen pyhä kuva,
min kerran keväässä ma kohtasin.
Nyt käynte samaan uhkapeliin,
Te sytytätte samat liekitkin, —
senvuoksi huudan: Varokaa! — tuon kaltaiset
raivoiset lieskat ovat väkivaltaiset!

FALK.

Teenhörppijöille julistanut oon
ma uskoin, mi on epäilyistä vapaa —

GULDSTAD

täyttää ajatuksen.

Sen, että rakkaus aina uhmatkoon
 murhetta, tuskaa, ikää, muiden tapaa.
 Se ehkä lience totuus totisin,
 mut katsokaamme seikkaa toisinkin.
 Selittää r a k k a u t t a ei kukaan saata;
 mi aiheuttaa tuon uskon iloisen,
 ett' toinen toisessa saa autuuden,
 tuot' tiedä kukaan ei, mi polkee maata.
 Käytännön kysymys on avioimme,
 samaten kihlauskin, ystäväin;
 helposti toteen näyttää tilastomme,
 tuo että sopii juuri tälle näin.
 Lempemme tekee vaalin vaistomaisen,
 ei valitse se vaimoa, vaan naisen;
 hänestä ellei Teille vaimoa
 oo luotu —?

FALK

jännityksellä.

Niin?

GULDSTAD

kohauttaa olkapäitään.

Te ootte hukassa.

Kihlauksen onneen tarvitaan kait muuta
 kuin pelkkää rakkautta, ei riitä se,
 mies mieleinen myös olkoon perheelle,
 ne että on kuin samaa lihaa, luuta.
 Ja avio on meri suunnaton,
 mi vaatimuksia vain täynnä on,

jotk' eivät edes rakkautta tunne.
 Ain' aulis, hellä olkoon puuhailunne,
 on kaikki taidot talon hyväks käytettävät,
 velvollisuudet, käskyt kaikki täytettävät,
 joit', aatellessain neidin läsnä-oloa,
 ois minun tässä luetella noloa.

FALK.

Siks —?

GULDSTAD.

Hyvä neuvo ottakaa nyt varteen,
 eloa, lempiviä katsokaa,
 he turvautuvat korskaan puheenparteen,
 kuin omistais h e monta miljoonaa.
 Päistikkaa vihille käy sitten tie;
 he kodin saavat, alkaa onnen kesä;
 ens ajat uskon, voiton huumaa lie;
 mut vihdoin tilille se heidät vie!
 On vararikon tehnyt silloin pesä!
 Pois ruusut vaimon poskipäältä on,
 pois kukoistus on sielun aatoksien;
 pois miehen voiton huuma, hehkuton
 on pätsi lieskojensa leimuvien;
 pois, vararikkoon koko pesä nääntyi,
 vaikk' kauppahuoneen parhaan tavoin kääntyi
 se kaikkein nähtäväksi elohon!

FALK

puhjeten kiivaasti puhumaan.

Tuo valhett' on!

GULDSTAD

horjumattomasti.

Ja totta äsken juuri.

Niin ainakin Te itse väititte,
 kun taannoin tässä kävi taisto suuri
 teeseurueen ja Teidän keskenne.

Kas, vastaan väittää silloin kaikki tiesi,
 kuin Tekin nyt; ja sehän selvää on;
 on puhe kuolemasta armoton,
 kun noutamaan sua saapuu Manan miesi.

Kuulitte, että säveltänyt pappi on
 kihloissa ollessansa niinkuin mies; —
 ei ihme, että alkoi aika rappion,
 kun kahleisiin löi hänet kotilies!

Rakastajattareksi hälle suotu
 ol' nainen tuo, mut vaimoksi ei luotu.

Ja kopisti, mi virret kauniit viritti?
 Hän kihlautui, ja runosuoni hukkuu,
 se untelosti niinkuin sirkka siritti,
 syvimpään uneen runotarkin nukkui
 ykstoikkosisessa erämaassa lain.

Näette — —

Katselee SVANHILDIA.

Viluttaako?

SVANHILD

hiljaa.

Tuskin vain.

FALK

pakoittautuu leikilliseen äänilajiin.

Kun tulokset on kielteisiä aivan,

niin kuinka mielestänne maksaa vaiivan
 pää-omaa uhkapeliin sijoittaa,
 miss' ylimalkaan tappiota saa.
 On niinkuin uskoisitte itsenne
 luoduksi juuri vararikon tekoon!

GULDSTAD

katselee häntä, hymyilee ja puistaa päätään.
 Nuor', uljas Falk, — Te suotta ivaatte. —
 K a k s t a p a a korret kantaa kodin kekkoon
 on. Perustaa sen saattaa mielikuvihin,
 ikuisen huuman pitkiin vekseliin,
 nuoruuden taukoomattomahan huvihin,
 luuvalo kuin ei löisi jäseniin; —
 perustaa ruusunpunaposkiin voi sen,
 kirkkaisiin silmiin, elinvoimiin nuortuviin,
 varmuuteen, että säilyttää voi moisen
 kauneuden turvaamatta tekosuortuviin.
 Sen perustaa voi suureen mieli-alaan,
 kukkaisiin, joit' ei tahraa elämä,
 sydämiin, jotka uskoo lemmenvalaan
 halk' elon niinkuin ensi hetkenä.
 Miks moista sanotaan? Lie nimi tuttu; —
 on pelkkää h ö l y n p ö l y ä tuo juttu!

FALK.

Te vaarallinen viettelijä vasta, —
 miljoonamies ja rikas pohatta,
 m u n omaisuuteni kun paareilla
 taas kantoi poies pari sotilasta.

GULDSTAD

terävästi.

Te tarkoittatte?

FALK.

Helppo sanoa;

se v a n k k a pohja, hyvin tiedämmehän,
 kait r a h a on, — tuo ihmekapine,
 mi vanhanpuoleisille leskille
 suo pyhimyksen kulta-sädekehän.

GULDSTAD.

Se kait on sentään paljon parempata.
 Se arvonantoa lie hiljaista,
 mi esineelleen samaa kunniaa
 suo kuin tuo riemu kuumehouressa.
 Onnesta velvoituksen on se tunne,
 sulosta, minkä huolenpito suo,
 tahdosta toisen päästä toisen luo,
 toivosta kantaa tieltä kivet nuo,
 joihinka jalka käy, vaikk' kulkis kunne.
 Se käsi hellä, parantava on,
 se miehen voima on, mi avun antaa voi,
 se tasapaino lienee loputon,
 se käsivarsi on, mi kaiken kantaa voi. —
 Tään kaiken, Svanhild, voin m a onnenmaalin
 saavuttamiseksi Teille tarjota.

SVANHILD *tekee voimakkaan yrityksen lausuakseen jota-*
kin; GULDSTAD kohottaa kätensä ja estää hänet siitä.
 Aatelkaa tarkoin, Teill' on valta vaalin!
 Aatelkaa, ettei tarvis katua.

FALK.

Mist' tiedätte —

GULDSTAD.

Sen silmistänne tietää
ja näkee, että häntä lemmitte!

H ä n e l l e myöskin sanokaa nyt se.

Puistaa hänen kättään.

Nyt lähden. Loppua jo leikki sietää.
Vakuuttaa voinneteko minulle,
ett' ootte hänen tukenansa horjumatta
matkalla elon, lohtu tuskassa,
kuin oisin ma, —

kääntyy SVANHILDIN puoleen.

niin minun sitä torjumatta
hyljätkää se, min tahdoin tarjota.
Suurempaan voittoon koskaan päästä vois en;
Te saitte onnen; parempata sois en.

FALKILLE.

On totta, — äsken puhuitte myös rahasta,
ei yksinomaan ole vain se pahasta.
Oon yksinäinen, perijää ei mulla,
mit' omistan, se yhteiseks saa tulla.
Te ootte poikani, hän tyttäreni,
ma muutan rautatehtaalleni rajalla;
Te kodin perustatte sillä ajalla,
kohtaamme taas, kun umpeen vuosi meni. —
Mun tunnette, nyt itse miettikää,
ei helposti saa ottaa elämää,
asemaa erikoista muihin nähden; —
ja, valita Te saatte, — Herran tähden!

Menee sisälle rakennukseen. Äänettömyys. FALK ja
SVANHILD *katsovat arasti toisiinsa.*

FALK.

Oot kalpea.

SVANHILD.

Ja äänetön sa.

FALK.

Niin.

SVANHILD.

Ol' pahin hän.

FALK

itseksensä.

Hän löi mun voivuksiin.

SVANHILD.

Hän kovin löi.

FALK.

Kaikk' iskustansa turtui.

SVANHILD.

Yhdellä kertaa kaikki kaatui, murtui.

Lähestyy FALKIA.

Mitenkä rikkaita me olimmekaan,
kun hyljännyt ol' meidät maailma,
kun aatoksemme myrskyn voimalla
yöss' aaltoin lailla paasien löi sekaan.
Henkemme voiton varmuudesta paloi,
uskoimme sielun ikirakkauteen; —

hän saapui maallisine lahjoiheen,
ja iisti kaikki, — epäilystä valoi!

FALK

hillittömän kiivaasti.

Mielestäs pyyhi tuo! On meillä takeet
valheesta sen, mi muille totta on.

SVANHILD

puistaa äänettömästi päätään.

Se tähkä, jonka epäilyksen rakeet
löi maahan, virkoa ei elohon.

FALK

epätoivoon puhjeten.

Me kaksi, Svanhild —

SVANHILD.

Turha toivo heitä;
valhetta kylvät, korjaat kyyneleitä.
Sa sanot muut? Sa etkö uskone,
ett' aatelleet on muutkin niinkuin me,
mie s että salamoita uhmaa kyllä, —
hänt' ettei myrsky koskaan maahan lyö
hänt' ettei taivaanrannan longat yllä,
ne vaikka raivoais kuin raju-yö?

FALK.

Hajoitti voimiansa kukin muu;
m a tahdon rakkauttas, en mitään muuta.
He meluss' elon huutaa täyttä suuta,
sua hiljaa suojaan niinkuin vankka puu.

SVANHILD.

Jos ikivallat perikatoon ohjaa
 sun rakkautes, min varass' elo on, —
 niin onko sulla m u u t a onnen pohjaa?

FALK.

Käy kaikki silloin perikatohon.

SVANHILD.

Pyhästi vannotko sa minulle,
 se ettei koskaan kuihdu kukan lailla,
 ei tuoksutonnu nuoku elon mailla,
 vaan i ä t k e s t ä ä?

FALK

lyhyen äänettömyyden jälkeen.

K a u a n k e s t ä ä s e .

SVANHILD

tuskalla.

Oi, »kauan», »kauan»; — sana köyhien!
 Mit' on tuo »kauan» sana rakkaudelle?
 Sen kuolema, kuin home kukkaselle.
 »Iäiseen eloon uskon rakkauden» —
 siis aika vaihtua on sanojen:
 »Sua rakastin, kun hehkui kesän helle!»

Ikäänkuin voimakkaan sisällisen näkemyksen vallassa.

Onnemme päivä painu ei, kun vihme
 auringon kyynelten käy läntehen; —
 se sammukoon kuin outo taivaan ihme
 syänpäivän suureen hehkuun hukkuen!

FALK
kauhistuon.

Mit' aiot?

SVANHILD.

Lapsia me oomme kevään;
senjälkeen saapua ei syksy saa,
jolloinka laululintu karkkoaa,
kotiinsa palaamatta helisevään.
S e n j ä l k e e n ei saa koskaan talvi jäinen
vaippaansa kiertää unten vainaita; —
ei rakkautemme, suuri, seppelpäinen,
saa riutua kuin sairas värjyväinen, —
se kuolkoon nuorena ja rikkaana!

FALK
syvässä tuskassa.

Etäällä l u o t a s — mitä elo oisi!

SVANHILD.

Se miksi l u o n a i n muuttuis — ilman lempeä?

FALK.

Kodiksi!

SVANHILD.

Onnetar miss' sortuis hempeä.

Voimakkaasti.

En koskaan vaimoksesi tulla voisi,
sen näen nyt, sen tunnen, tiedän mä!
Ma lemmen ilon saatoin sulle antaa,
kautt' elon vakavuuden en sua kantaa.
Lähestyy ja lausuu kasvavalla hehkulla.

Hehkuimme kevätpäivän riemuiten,
 patjoille velttouden nyt ei saa hiipiä!
 Suo laulun vapaasti nyt käyttää siipiä
 joukossa jumalien nuorien!
 Vaikk' kaatui pursi päivän tulevain, —
 jäi lauta veteen, — kuule neuvoain;
 sen avulla ui elon yrttitarhaan!
 Vajotkoon onni helmaan ulappain;
 saa r a k k a u t e m m e sentään voiton parhaan,
 se pelästuu, ei kulje täällä harhaan!

FALK.

Ymmärrän sun! Mut erotakko näin!
 Kun aukee meille elo kaunis, suuri, —
 keskellä kevättilmain siintävään,
 kun liittomme sai kasteen pyhän juuri!

SVANHILD.

Senvuoksi juur. Nyt alkaa lopun aatto,
 alentuu, mataloituu riemun saatto!
 Voi, kerran koittaa tilin hetkikin,
 kun käymme eteen suuren tuomain,
 ja kun hän vaatii, Herra vanhurskas,
 aarrettaan, jonka lainas täällä meille —
 vastaamme: »Ansaita ei armoas,
 katosi meiltä kalleus elon teille!»

FALK

voimakkaan päätöksen vallassa.

Pois sormus!

SVANHILD

tulisesti.

Niinkö!

FALK.

Ymmärrän sun! Heitä!

Tie ainut tää, mi yhdistävi meitä!
 Kuin haudan kautta tie käy elämään,
 niin vihkiytyy myös eloon rakkaus vasta,
 kun muiston-kotiansa autuasta
 lähestyy vapaana se pyyteistään!
 Pois sormus viskaa!

SVANHILD

riemuiten.

Tehtäväni tein!

Nyt runon valkeuteen ma sielus vein!
 Pois ovat siteet, jotka sua pauloi, —
 nyt Svanhildisi joutsenlaulun lauloi!

Ottaa sormuksen sormestaan ja suutelee sitä.

Unelmain, uppoo meren aaltoihin, —
 ma uhraan sinut, ajallisen pyyteen.

Astuu pari askelta taapäin, viskaa sormuksen vuonoon ja lähestyy FALKIA kasvoillaan kirkastettu ilme.

Elossa tässä sinut menetin, —
 mut voitin elämähän iäisyyteen!

FALK

voimakkaasti.

Työhönsä ryhtyköön nyt jokainen!
 Käy tiemme tääll' ei enää yhtehen.

Jokainen nurkumatta taistoon myötä.
 Aikamme kehnous käynyt meihin on;
 pyrimme taistelutta voittohon,
 lepäämään tekemättä arkityötä,
 vaikk' kamppailten ois uhmattava yötä.

SVANHILD.

Mut sairaasti ei.

FALK.

Ei, vaan voimalla.

Veenpaisumus meit' ei voi rangaista;
 se muisto, jonka elämäämme viemme,
 säteilee synkeydestä taivahan
 kuin sateenkaari yli maisen tiemme, —
 liittomme merkki kera Jumalan.
 Se velvoituksen tiellä sulle hohtaa —

SVANHILD.

Se sinut runoilijan maaliin johtaa!

FALK.

On runoilija täällä joka miesi
 koulussa, käräjillä, kirkossa,
 mi työssään ihanteen vain nähdä tiesi.
 ylhäällä lie hän taikka alhaalla.
 Ma y l ö s käyn; on satuloitu hepo;
 on työni aateloitu, väistyy lepo!
 Hyvästi!

SVANHILD.

Hyvästi!

FALK
syleilee häntä.
 Suo suuta!

SVANHILD.

Kerran!

Irtautuu.

Nyt ilolla sun heitän huomaa Herran!

FALK.

Nyt valot kaikki voivat sammua, —
 sen aatos elää; se on Jumala.

SVANHILD

poistuu taka-alaa kohti.

Hyvästi!

Käy edelleen.

FALK.

Hyvästi! Ma huudan vaan —
Heiluttaa hattuaan.

eläköön kaunis rakkaus päällä maan!

Ovi aukeaa. FALK *poistuu oikealle; nuoremmat vieraat tulevat ulos nauraen ja ilakoiden.*

NUORET TYTÖT.

Puutarhaan tanssimaan!

MUAN HEISTÄ.

Käy nuori kansa!

TOINEN.

Keväinen kukkaseppel kulmillansa!

MUUTAMAT.

Ei koskaan taukoa —

KAIKKI.

He tanssistansa!

STYVER *tulee käyden käsikoukussa STRÅMANIN kanssa.*
 ROUVA STRÅMAN *ja lapset seuraavat perässä.*

STYVER.

Me kaksi olemme nyt veljekset.

STRÅMAN.

Ja yhdessä sa kanssain taistelet.

STYVER.

Kun voimat valtion näin yhdistyvät —

STRÅMAN.

Niin siitä koituu —

STYVER

reippaasti.

Tulokset!

STRÅMAN.

Ja hyvät.

ROUVA HALM, LIND, ANNA, GULDSTAD ja NEITI SKÄRE,
sekä loput vieraista tulevat ulos. Kaikkien katset etsivät

FALKIA ja SVANHILDIA. *Yleistä ihmetystä herättää se, että kumpikin heistä on omalla tahollaan.*

NEITI SKÄRE

tätien joukossa, lyö yhteen kämmeniään.
Ma valvonko vai käynkö unissani!

LIND

joka ei ole huomannut mitään.
Tervehtää saanko uutta lankoani.

Hän sekä useat vieraista lähestyvät FALKIA, mutta peräytyy LIND ehdottomasti askeleen taapäin FALKIN nähdessään sekä huudahtaa:

Sua mikä vaivaa? Olet niinkuin Janus
kakskasvoinen!

FALK

hymyillen.

Ma huudan kuin Montanus:
Maa litteä on; —silmäin harhaan näki;
nyt tyytyväinen onko herrasväki!
Menee reippaasti oikealle.

NEITI SKÄRE.

Siis rukkaset!

TÄDIT.

Vai —?

ROUVA HALM.

Nostaa ei saa hälyä!
Menee SVANHILDIN luo.

ROUVA STRÅMAN

rovastille.

Siis rukkaset!

STRÅMAN.

Se totta onko?

NEITI SKÄRE.

On!

NAISET

supattelevat keskenään.

Siis rukkaset!

Kokoontuvat yhteen ryhmään etemmäksi puutarhaan.

STYVER

kuin jähmettyneenä.

Falk kosinut? En älyä!

STRÅMAN.

Hän meitä kyllä pilkkas, kunnoton —!

Katsovat äänettöminä toisiaan.

ANNA

Lindille.

Niin hauskaa. Häntä ihan inhosin!

LIND

syleilee ja suutelee häntä.

Hurraa, nyt olet mun, sit' älä kiellä!

Käyvät ylemmäksi puutarhaan.

GULDSTAD

katselee SVANHILDIA.

Hänessä särkynyt on jotakin;
parantaa tahdon sen, mi elää vielä.

STRÅMAN

saa jälleen puheenlahjansa ja syleilee STYVERIÄ.

Nyt huoletonna painu pöytäs ääreen,
vankasti liitetty oot neiti Skäreem!

STYVER.

Sun riemusi on vuosi vuodelta
katsella sukuasi lisääntyvää.

STRÅMAN

hykertelee tyytyväisenä käsiään FALKIA kohti katsellessaan.

Sai palkkansa tuo poika julkea; —
se noille »tietäjille» tekee h y v ä ä!

*Käyvät keskustellen ylemmäksi, ROUVA HALMIN lähes-
tyessä SVANHILDIN kanssa.*

ROUVA HALM

hiljaa ja kiihkeästi.

Sua mikään sido ei?

SVANHILD.

Ei sido mikään.

ROUVA HALM.

Velvollisuutes tuntenet nyt kait —

SVANHILD.

Teen käskys mukaan.

ROUVA HALM.

Kiitos.

Viittaa GULDSTADIA *kohti.*

Siitä sait

pohatan, vapaa oot, et katso ikään —

SVANHILD.

Ois mulla sentään pieni vaatimus:

pois muuttaa —

ROUVA HALM.

Se on miehen tarkoitus.

SVANHILD.

Ja aatosaikaa —

ROUVA HALM.

Onni kutsuu, muista!

SVANHILD

hymyilee hiljaa.

Ei kauan; kunnes putoo lehdet puista.

*Menee parvekkeen luo; ROUVA HALM etsii GULDSTADIN
käsiinsä.*

STRÅMAN

vieraiden keskessä.

Me opetuksen saimme vakavan:

jos kovat epäilyksen ajat koittaa,

niin totuus käärmeen suistaa surmahan,
ja rakkaus voittaa.

VIERAAT.

Niin, se aina voittaa!

Syleilevät ja suutelevat parittain. Ulkopuolelta vasemmalta kuuluu naurua ja laulua.

NEITI SKÄRE.

Mit' on tuo?

ANNA.

Ylioppilaat!

LIND.

Niin, kuoro,
mi lähtee tuntureille; — unhoitin
peruuttaa —

YLIOPPILAAT tulevat sisälle vasemmalle ja jäävät seisomaan sisäänkäytävän luo.

MUAN YLIOPPILAS

Lindille.

Lind, nyt lähtösi on vuoro!

ROUVA HALM.

Etsitte Lindiä?

NEITI SKÄRE.

Hän kihloihin

on mennyt —

MUUAN TÄTI.

Joten ymmärrätte tuosta,
hän ettei saata luonnon helmaan juosta.

YLIOPPILAS.

Kihloissa!

KAIKKI YLIOPPILAAT.

Onneks olkoon!

LIND.

Kiitos vaan.

YLIOPPILAS

tovereille.

Ei pääse laulunlaiva paikaltaan.
Pois meiltä tenori nyt viety on.

FALK

*joka tulee oikealta yllään kesäpuku, päässä ylioppilas-
lakki, selässä laukku ja kädessä sauva.*

Käyn siksi Norjan nuorten kuorohon!

YLIOPPILAAT.

Sa, Falk! Hurraa!

FALK.

Nyt ylä-ilmoihin

kuin kimalaiset aina keväisin!
Kaks kaikupohjaa mull' on rinnassa,
yks harppu, jossa eri soinnut, kieli,
soi toinen niistä elon riemua,
taas toinen heläjää kuin tumma mieli.

Muutamille ylioppilaille erikseen.

On sulla nuotit? — Kirjat? — Niinpä kesän
kentille, kimalaiset, kukkain luo,
kotiinsa hunajan ne kerran tuo
äidilleen, valtiattarelle pesän!

*Seuran puoleen kääntyen, jolla aikaa ylioppilaat läh-
tevät ja virittävät ensimmäisen näytöksen kuoron hillitysti
ulkopuolella.*

Voinemme anteeksannon kättä puistaa,
ma tahdon unohtaa;

Hiljaa.

mut kaikki muistaa.

STRÄMAN

hillittömällä ilolla.

Pyh, onnemme on jälleen ehyt näin!
Toivetta Marjan odotamme nöyrinä —

Vetää hänet kuiskaillen syrjään.

Hän mulle uskoi ihan äskettäin —

Osa puheesta häipyi kuulumattomiin.

Jos hyvin käy . . . niin kolmastoista . . . köyrinä!

STYVER

*käsikoukussa NEITI SKÄREN kanssa, kääntyy FALKIN
puoleen, hymyilee ylimielisesti ja lausuu rovastiin päin
viitaten:*

Saan sata taaleria, kodin saan —

NEITI SKÄRE

niiaa pilkallisesti.

Ens joulust' tulee mulle tyttöjoulu lopettaja.

ANNA

samoin, tarttuen armaansa käsivarteen.

Lind jää, saa usko olla oloillaan —

LIND

nolostumisensa salaten.

Minusta sukeutuu kait tyttökoulun opettaja.

ROUVA HALM.

Saa Anna täällä opin ottaa toimistani —

GULDSTAD

*vakavasti.*On työni miehen runo koruton,
min velvollisuus suuri, pyhä on.

FALK

*katselee hymyillen yli väkijoukon.*Käyn — tietoisena vastaisista voimistani!
Hyvästi!*Hiljaa Svanhildille.*

Kevähäni morsian;

sun luokses työni aina sillat kutoo!

Heiluttaa lakkiaan ja seuraa ylioppilaita.

SVANHILD

*katsoo hetken hänen jälkeensä, ja lausuu hiljaa mutta
voimakkaasti:*

Nyt oma olla voin ma maailman;

kevääni päättyi; — puista lehdet putoo.

Samassa aletaan pianolla soittaa tanssikappaletta, ja samppanjapullot paukahtelevat taka-alalla. Herrat pyörivät toistensa lomi naisensa käsivarsissaan; GULDSTAD lähestyy SVANHILDIA ja kumartaa tälle; tämä ikäänkuin luhistuu hetkeksi kokoon, mutta tointuu jälleen tajuihinsa, ja ojentaa hänelle kätensä. ROUVA HALM ja lähin suku, joka on jännityksellä seurannut kohtausta, rientävät saapuville ja pöörättävät heidät äänekkäällä ilolla, minkä soitto ja kauempänä puutarhassa tanssivien riemu vaientaa.

Mutta kaukaa ylämailta kaikuu halki tanssin sävelien voimakkaasti ja reippaasti:

FALKIN JA YLIOPPILAIKEN KUORO.

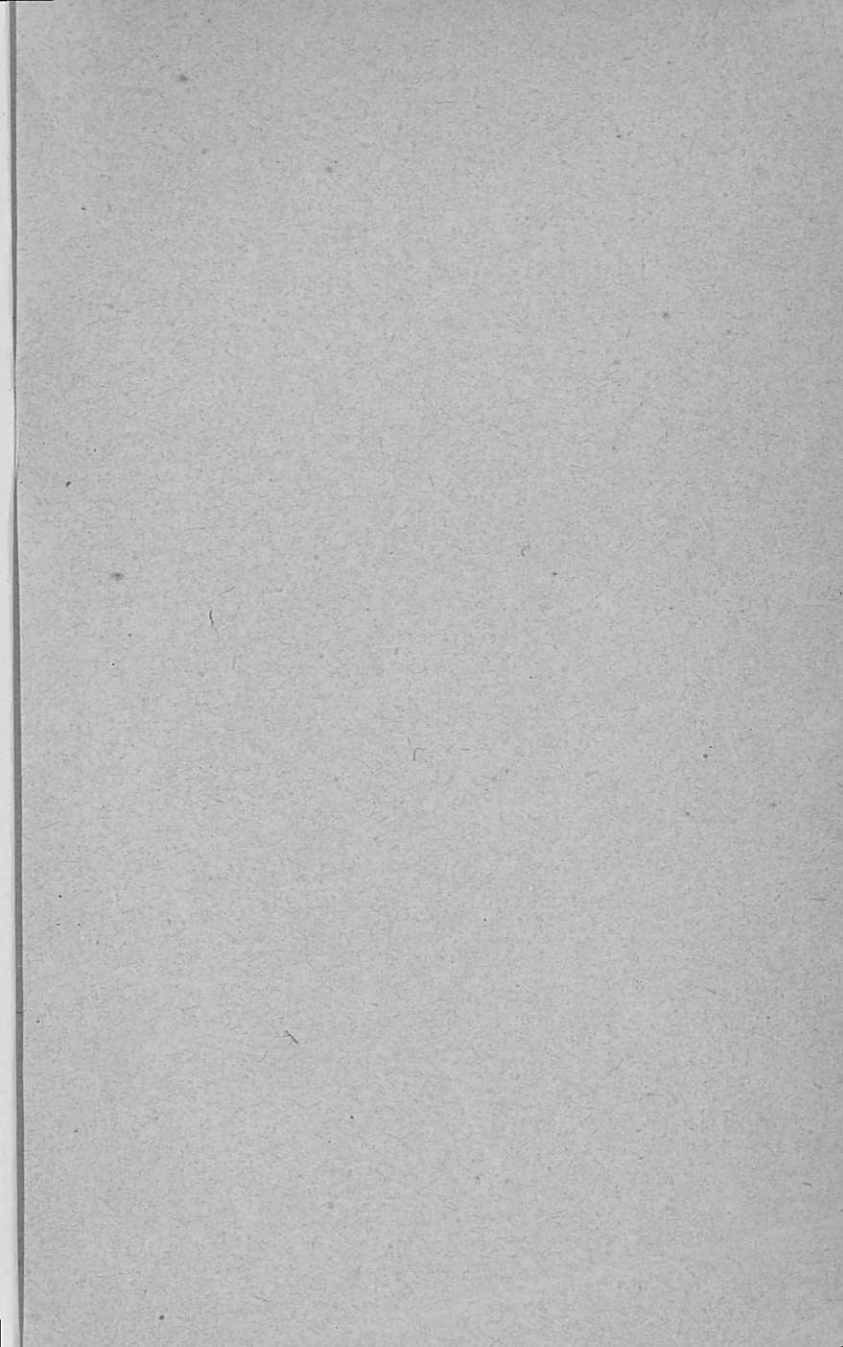
Karit vaikka mun purteni pirstaksi löi,
ihanaa oli laineilla liittää.

USEIMMAT NÄYTTÄMÖLLÄ.

Eläköön!

Tanssia ja riemua; esirippu laskee.

Werner Söderström Osakeyhtiön NÄYTELMÄSARJA

1. Minna Canth: Murtovarkaus. 5-näytöksinen; 4:s painos	—: 85
2. Z. Topelius: Sotavanhuksen jouluk. 1-näytöksinen	—: 50
3. G. von Numers: Elinan surma. 7 kuvaelmaa	2: 50
4. Vihtori Peltonen (Linnankoski): Salon lapsia. 1 näytöksinen	: 50
5. Larin Kyösti: Tuhkimo ja kuninkaantytär. 4-näytöksinen	2: 50
6. Minna Canth: Anna Liisa. 3-näytöksinen; 2:n painos	: 50
7. Väikkö Vuokko: Korvenkylän nuoriso. 2-näytöksinen	—: 85
8. Maila Talvio: Kauppaneuvoksen kuoltua. 3-näytöksinen	1: 75
9. Z. Topelius: Seikkailu saaristossa. 2-näytöksinen	1: 25
10. " Titianin ensimmäinen rakkaus 1-näytöksinen	—: 60
11. Jonas Lie: Wulffie ja Kump. 3-näytöksinen	1: —
12. G. von Numers: Tuukalan tappelu. 7 kuvaelmaa; 2:n p.	1: 50
13. Minna Canth: Työmiehen vaimo. 5-näytöksinen; 2:n painos	2: 25
14. " Hän on Sysmästä. 1-näytöksinen; 2:n painos	—: 75
15. Evald Jahnsson: En ollenkaan muista. 4-näytöksinen	1: 50
16. Kaarle Halme: Mestari Garp. 1-näytöksinen	—: 75
17. Henrik Ibsen: Yhteiskunnan tukeet. 4 näytöksinen	1: 75
18. Z. Topelius: Regina von Emmeritz. 5-näytöksinen	2: —
19. Maila Talvio: Suomesta pois. 2-näytöksinen	—: 50
20. " Eri teitä. 4-näytöksinen	2: 75
21. Eino Kalima: Maalla. Kaksi 2:osaista näytelmää	2: 75
22. " Kaupungista palattua. 2-näytöksinen (sisältyy myöskin edelliseen kirjaan)	1: 25
23. Anni Swan: Lasten näytelmiä. 7 pikkunäytelmää	—: 50
24. Juhani Aho: Panu. 4-näytöksinen	2: 75
25. Henrik Ibsen: Nukkekot. 3-näytöksinen	—: 50
26. " Pikku Eyolf. 3-näytöksinen	2: 75
27. Z. Topelius: 50 vuotta myöhemmin. 3-näytöksinen	2: —
28. " Kypron prinsessa. 4-näytöksinen	2: —
29. Larin Kyösti: Herra „valtuusmies“. 2-näytöksinen	1: 50
30. Johannes Linnankoski: Jeftan tytär. 1-näytöksinen	1: 50
31. Ferencz Csepreghy: Hevospaimen. 3-näytöksinen	1: 50
32. I. M. Sick: Kehräävä kuninkaantytär. 3-näytöksinen	1: 50
33. Maila Talvio: Elinan häät. 1-näytöksinen	1: —
34. Victor Hugo: Lucrezia Borgia. 4-näytöksinen	2: 50
35. Pontus Artti: Kaksi näytelmää: „Sudet“ 1-näytöksinen ja „Häpeä“ 4-näytöksinen	2: 50
36. Henrik Ibsen: Merenneito. 5-näytöksinen	2: 50
37. Artturi Leinonen: Kapituliherra. 2-näytöksinen	1: —
38. Konrad Lehtimäki: Spartacus. 5-näytöksinen	3: 25
39. Johannes Linnankoski: Simon ja Delila. 3-näytöksinen	3: —
40. Maila Talvio: Talonhujari. 1-näytöksinen	1: —
41. Hanna Jaakkola: Ester Lönn. 5-näytöksinen	2: 50
42. Selma Lagerlöf & Bernt Fredgren: Suotorpan tyttö. 4-näyt.	1: 25
43. Maila Talvio: Kun meidän kaivosta vesi loppuu. 1-näyt.	1: —
44. " Huhtikuun-Manta. 1-näytöksinen	1: —
45. Artturi Järviluoma: Pohjalaisia. 3-näytöksinen	2: 50
46. Ruupert Kainulainen: Karjalan kannaksella. 3-näyt.	1: 25
47. Minna Canth: Roinilan talossa. 3 näytöksinen	—: 85
48. Santeri Alkio: Syteen taikka saveen. 1-näytöksinen	—: 85
49. Maila Talvio: Lempiäniemen tyttäret. 1 näytöksinen	1: —
50. Hilja Kilpi: Sillankorvan emäntä. 4-näytöksinen	2: 50
51. Maria Jotuni: Savu-uhri. 3-näytöksinen	2: 50
52. Henrik Ibsen: Rakkauden komedia. 3-näytöksinen	3: 50

Suom. kannok. 4.
Werner ... 50-52

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 2113

X

